

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 267.
1939. november 11. szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, Iurez, în Rez. Păbi Perioada sub No. 10/1-1939, Trib. Arad.

Meddő percek

„Londonban november tizenegyedikén délelőtt tizenegy órakor vált ismeretessé a fegyverszünet létrejötte. A milliós világvárosban minden munka megállott, a könyvelők kirohantak az irodákból, a segédek az üzletekből és a gyárak munkásai az utcákra tódultak. A járművek — közúti kocsik, társzekerek és magánfogatok, — céltalanul kószáltak London utcáin és felvették az ucca járókelőit, akik éljenezve, lelkes hangulatban, kiáltozva járták végig London utcáit...”

Nem, nem a mai nap Londonjának képe ez, nem jelentés, amely a mostduló háboru beszűntetését közli. Huszonegyéves közleményből valók a fenti sorok, 1918. novemberének tizenegyedik napjáról szólnak, amikor ez a szó „fegyverszünet” úgy járta be a világot, mint az új megváltás ígéje. „Fegyverszünet” — szikrázták a táviróhuzalok „Fegyverszünet” — harsogtak az emberek és az újságok első oldalainak hatalmas címbetűi. „Fegyverszünet” — állapodtak meg a szembenálló hadseregek vezetői és — akkor azt hittük, hosszú, hosszú időre, pedig csak átmenetileg, — elnémultak a kis, közép és nagytérű fegyvercsövek, a lövegek és a halálhörgés...

Ezen a napon nem voltak győztesek és legyőzöttek, mert mindkét hatalmi csoport országaiban a felszabadulás megkönnyebbülése hullámzott keresztül a lelkeken. A háboru ezen a napon nem az államférfiak és nem a hadvezérek fejezték be, hanem 1918. november tizenegyedikén a szó legkomolyabb értelmében kihullott a fegyver a kezekből, kihullott, mert ökölbesorultak a vértől áztatott ujjak. Lerongyolva, kiéhezve, agyvongyortörten érkezett el az emberiség ehhez a naphoz és már nem kellett volna sok ahhoz, hogy ne a központi hatalmak legyenek a háboru legyőzöttei, hanem a szembenálló hatalmi csoport oldalán is ugyanaz a dühhullám söpörjön végig, ami tulajdonképpen a volt antant-oldalán kezdődött meg, Oroszországban. Hiszen Olaszország a háboru végén és még azután is évekig a forradalom lázas napjait élte és Londonban, Párisban, de az Egyesült-Államokban is mindinkább tuhharsogta a fegyverek szavát a békét követelők hangja. A hősök — fáradt, otthonukból kiragadott kismembek — nem bírták tovább a háboru gépezetének szörnyű taposását és végetvetették a tömegmészárlásnak.

Mindössze huszonegy év telt el eme emlékezetes november tizenegyediké óta. Az a gyermek, aki ezen a napon, vagy ezeknek a napoknak jegyében született meg, ma már hadköteles. És ha történetesen a nyugati országokban, vagy Középeurópa hatalmas német birodalmában látta me — a napvilágot, ma már fegyverrel a kezében áll őt a határokon, mintha semmisenem történt volna azóta, hogy a nagy világégés állítólag befejeződött. És tényleg, semmisenem történt, a háboru 1918. novemberében nem fejeződött be. Valóban csak fegyverszünetet kötöttek és ha ez a fegyverszünet huszonegy esztendőig tartott is, az emberiség csak szabadságot kapott a harctérről. Szabadságot, amellyel végeredményben nem is tudunk élni és amellyel visszaélték azok, akik azóta is békét hirdettek, de háborura készültek. Még egy évvel ezeiőtt is, a fegyverszünet huszadik évfordulóján a párisi Temps ezeket írta. „A népeknek harcolniuk kell a békéért.” Abban a korszakban íródott ez, amikor a jelszó így hangzott: „Ha békét akarsz, készüli a háborura.” Nos, beigazolódt, hogy mit ér a béke megvédése, mit ért a békementés harca. Csak a vak, vagy rosszhiszemű ember nem láthatta, hová vezet majd az a minden gazdasági és szellemi erőt kimerítő készülődés, amelynek jegyében például a semleges Svájc a fegyverszünet huszadik évfordulóján 148.500.000 frankot irányzott elő hadsergének megerősítésére és további hetvenötmilliót a nemzetvédelem fejlesztésére. Ugy rohantunk a háboruba, mintha nem gondolkodó em-

Németalföld védelmi állapotba helyezkedett

Hollandiában kissé derülátóbban itélik meg a helyzetet, de mindent elkövettek, bármilyen részről történő beavatkozás visszautasítására — A holland külügyminiszter kijelentette: Németalföld nem válhatik senki eszközévé

Német általános támadás megkezdésére számít a francia hadvezetőség

Róma. Az olasz lapok párisi tudósítói mind olyan értelemben közölnek híreket, hogy Franciaország igen közelinek látja a nagy német támadás megkezdését. A Corriere della Sera a jelzett megtorló intézkedésekkel foglalkozik és úgy tudja, hogy ezeknek a megtorlásoknak a mértéke a müncheni nyomozás eredményétől függ.

Amszterdam. Hollandiában az események súlyosra fordulásától tartanak. Csütörtök délután reudkivüll minisztertanácsot tartottak, amelyről közleményt nem adtak ki. Ugyancsak csütörtökön délután Vilma királynő kihallgatáson fogadta a holland tengeri és szárazföldi haderő főparancsnokát. Este a kormány tagjai újabb tanácskozásra ültek össze és ez a megbeszélés éjszaka egy óráig tartott. Az államrendőrséget megerősítették.

Amszterdamból jelentik: Hollandiában megkezdtek az ország főbb védő vonalainak vízzel való elárasztását.

Londonból jelentik: Az angol lapok jelentései arról számolnak be, hogy Vilma holland királynő és Lipót belga király békekötvetői ajánlatát előreláthatólag a legudvariasabb módon visszautasították. Ezt kitérítik megerősítéssel Chamberlain beszéde, amelyet a londoni városi házában mondott el, hangsúlyozva, hogy „Auglia mindaddig nem teszi le a fegyvert, amíg az Európát megbénító német fenyegetés meg nem szűnik”. A békekötvetítés kudarcára vall az a körülmény is, hogy Hitler sem említette beszédében a két uralkodó békekövetítő ajánlatát.

Hess Rudolf bucsuztatja a müncheni merénylet áldozatait

Berlin. A Német Távirati Iroda jelentése szerint, a müncheni merénylet áldozatait a nemzet halottaként temetik el. A temetésen valószínűleg Hitler is részvesz. Különben a november 8-iki merénylet halálos áldozatait szombaton délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra a Feldherrenhalle-ből, ahol Hess Rudolf birodalmi miniszter, Hitler állandó helyettese mond beszédet. A merénylet áldozatainak holttesteit az északi temetőben helyezik örök nyugalomra.

München. A merénylet áldozatainak holttestét péntek este 10 órakor helyezték el a Feldherrenhalle előtt. A lakosságnak engedélyt adták arra, hogy 11 órától szombaton délelőtt 11 óráig elvonulhasson a koporsók előtt. A temetés délelőtt 11 órakor kezdődik és azt az állam rendezti.

Jólétesült német körökben azon a véleményen vannak, hogy a merényletet többen készítették elő.

Allamtők és kormányok szerencsekívánatai

Berlin. Német jelentések szerint számos európai állam uralkodója, illetve vezetője tejezte ki megdöbbenését a müncheni merénylet miatt. Egyben örömet tolmácsolták a Führer szerencsés megmeneküléséért. Ilyen táviratot küldött Olélsége II. Carol román király, Viktor Emanuel olasz király és abesszin császár. Horthy Miklós magyar kormányzó, Boris bolgár király, Vilma holland királynő, Pál jugoszláv kormányzó herceg, Tiso szlovák ál-

lamelnök, Franco spanyol államfő, Linó belga király, Mussolini, Balbo tóbornagy, Graziani tóbornagy, Ciano olasz külügyminiszter. Ezen kívül az összes Németországgal barátságos viszonyban lévő államok berlini követői is személyesen tolmácsolták a kancellárián örömet-Hitler megmeneküléséért.

Vatikánváros. (Rador.) XII. Pius pápa táviratilag megbízta a berlini nunciust, hogy Hitler német birodalmi vezér és kancellár előtt

beri társadalomban élénk, hanem vakon vezethető tömegben.

Pedig, de sok szép szólam, nyilatkozat és ígért hangozott el az elmúlt huszonegy év alatt. Minden esztendőben november tizenegyedikén, a különböző országokban egy percre megállott a munka, megemlékezésül arra, hogy a fegyverszünet hírére annak idején ugyanez történt. az emberi öröm őszinte megnyilatkozásának jeléül. Megálltak a fegyvergyárak s a külügyi hivatalokban szintén szünetelt a titkos munka, de mi volt ez az egy perc a percek millióhoz, a lázas munkában eltöltött napokhoz és évekhez viszonyítva? Semmi. Mintahogy most a háboru kellős közepén sem jelentene semmit, ha például a harctereken, akár egy napra is felfüggesztenék az ellenségeskedést. Nem ezek a külsőségek, ezek a sallangok adják a békevág és békekészség-illúziót. Ez ott él a fegyverbeállított kis hivatalnok, a gvarimunkás és kereskedősegéd, kiket együttvéve hősöknek és később, hősi halottaknak neveznek.

legbensőbb énjében. Hiszen most huszonegy éve sem azoknak akarata szerint történt a fegyverszünet megkötése, akik a lényeg elköndözésére, mindig sokat adtak a külsőségeknek.

Rossz jelszó volt, ami a békére való készülődést a háboru előkészítésében jelölte meg. Ez ma már vitathatatlan. Ha van még remény ezekben a vészterhes napokban, akkor ezt csunán az a hit táplálja, hogy elérkezik még az idő, az november tizenegyediké után, amikor az emberiség minden mesterséges gátlástól mentesen, hőkóvel készülhet az igazi békére. Ez azt jelenti, hogyha elérkezik az a helyzet, amikor a háboru megrendezői és irányítói ismét fejet hajtani kényyszerülnek a tömegmészárlást megelőző emberek közakaratainak, nem fegyverszünetet, hanem valóban békét, nem az 1918. elhibázott szellemében megfogalmazott nyilatkozatokat kötik, hanem kiegyeztetik az ellentéteket és megteremtik az együttműködés feltételeit. (b. k.)

A szerencse versenyében
MERCUR mindig
győzött.

MERCUR
SORSI EGYSÉGEK

November 15. és 16. -án lesz az
új sorsjáték 2 húzása. Kérje és postán küldünk
Önnek sorsjegyet.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Aradi főkelektor: **GOLDSCHIDT BANK**

Szerencsekívánatainak adjon kifejezést abból az alkalomból, hogy az ellene tervezett merénylet során épen megmenekült.

Hitler birodalmi vezér a kancellária ul palotájában délben kihallgatáson fogadta Orsénigo Cezare pápai nuncust, aki a pápa, valamint a berlini diplomáciai testület szerencsekívánatait fejezte ki előtte.

Bucuresti. Argetoianu miniszterelnök, királyi tanácsos tegnap látogatást tett a bucaresti német követségen és a kormány nevében örömei fejezte ki afelett, hogy Hitler kancellárnak semmi baja sem történt az ellene ter-

„Szerencse dolga...”

Zürich. A német lapok jelentése szerint Hitlernek csak akkor hozták tudomására a müncheni merényletet, amikor vonata Nürnbergbe érkezett. A birodalmi vezér első szavai a következők voltak:

— Mégis kell, hogy szerencsése legyen az embernek!

Különböző müncheni merénylet sajtóvisszhangjáról az alábbi jelentések érkeztek:

Berlin: A német főváros sajtója már mindig a müncheni merénylet hatása alatt áll. A lapok fényképfelvételeket közölnek a merénylet színhelyéről, valamint a sebesültek elszállításáról és a halottakról. Közlik a lapok, hogy eddig 9 államfő adott kifejezést táviratilag örömeinek a vezér csodálatos megmenekülése alkalmából. Az államfők a gesztusából annak jelét látják hogy a népek igazi vezetői meg tudják bírni semlegeskedésüket a napi politikától és a politikai érzelmektől.

London: (Rador.) Az angol lapok foglalkoznak Németországnak azzal a vádjával, hogy Anglia nem áll távol a müncheni merénylettől. A Daily Herald azt írja, hogy a német propagandának ez a vádja hasonlatos egy Sherlock Holmes-regényhez.

A Daily Telegraph azt hiszi, hogy Münchenben a bíró kezét a nemzeti szociálisták között kell keresni. Ez mindenestre német belügy és idegen állam ilyen alias eszéköt sohasem venne igénybe.

A News Chronicle azt írja, hogy ez nem az első robbanás Németországban a háború óta, de ez az utolsó merénylet tényvet a német birodalom jelenlegi belső helyzetére.

A Newyork Herald Tribune miután különböző feltevéseket közöl, megállapítja, hogy bárki legyen is a bíró, a megtorlás horzalmas lesz.

Bucuresti: A Jurnalul a következőket írja: Amint az természetes is volt, a müncheni merénylet híre az egész világon és így Romániában is mély benyomást keltett. Nálunk egy ilyen hírnál árzenkenyebb hatást vált ki, mert itt még élnek az annak a merényletnek emléke, amelyet néhány eltévedett egyén követett el Armand Călinescu miniszterelnök ellen. A román nép, amelyet szelldéséről ismernek, ösztönösen irítozik a brutális, az erőszakos eszközöktől.

Róma: Az olasz lapok is nagy cikkeken foglalkoznak a müncheni eseménnyel. A Giornale d'Italia azt írja, hogy az olasz nép szinte jókívánságait fejezi ki a birodalmi vezérnek abból az alkalomból, hogy szerencsésen megmenekült az alias merényletből. A merényletnek azonban áldozatai vannak, akik régi harcosai a nemzeti szocializ-

vezeti merénylet következtében.

Grigore Gafencu felhatalmazta Radu Crutescu berlini román követet, hogy fejezze ki a német kormány előtt a román kormány megelégedését afelől, hogy a merénylet nem sikerült.

Helsinkiből jelentik: Kalio finn köztársasági elnök telefonon fejezte ki Hitler kancellárnak szerencsekívánatait, hogy a Gondviselés megóvta attól az életveszedelemtől, amelyben a német birodalom vezére volt. Franco tábornok táviratban fejezte ki jókívánságait (Dunaposta.)

mus ügyének. De az áldozatok nem hiábavalók, mert biztosak vagyunk abban, hogy a nemzeti szocializmus megerősödve fog ismét kikerülni a mai helyzetből.

A Messagero azt írja, hogy a müncheni nyomozás során igen sok házkutatást tartottak és közben több őrizetbevétel is történt, a zsidók ellen azonban ezuttal nem hoztak még különleges intézkedéseket. A Popolo di Roma nem tartja lehetetlennek, hogy a müncheni merénylet nem marad következmények nélkül a harctéri helyzetre sem. Valószínűnek veszi, hogy ez az esemény meg fogja siettetni a harctéri helyzet kialakulását.

A Regime Fascista című lap szerint a német birodalomnak jogában áll olyan megtorlással élni, amilyent jónak lát.

Általános mezeződés a nyugati hadszíntéren

Berlin (Rador.) A német főparancsnokság a következő jelentést bocsátotta ki: Nyugaton a Mosel és a Palatinus-erdő között megeléknült az előőrsök tevékenysége. Más vidékek elszigetelt helyein pedig a tüzéség tevékenysége fokozódott. Egy német repülőgépet, amelynek eltűnését november nyolcadikán jelentették, Liedersdorfi közelében, a francia-német határon egy francia vadászpilótánál lelőtte.

Páris. A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése: Az éjszaka folyamán tevékenységét fejtették ki az egymással érintkezésben lévő egységek.

A Havas ügynökség közleményt adott ki, amelyben helyszíni képet közöl a nyugati hadszíntérről.

Német repülőgépek Franciaország felett

Összefoglalva a tényeket a Havas távirati iroda a következőképpen tünteti fel a katonai helyzetet:

„Ha még kétségek is férnek a német főparancsnokság általános tervéhez, az azonban nem kétséges, hogy a németek a helyi jellegű harcokat fokozottabbakká akarják tenni és az előőrsök tevékenysége az egész arcvonalon megélnkül. Ugyanakkor a német repülőgépek felderítő

Angol-német légi küzdelem

Londonból jelentik: Anglia keleti partvidékén légiutközlet volt két angol és egy német repülőgép között. A német repülőgép az angol partvidéket akarta elérni, de az angol gépek közül kétfő a tengerre kényszerítette és a leszálló gép elsüllyedt. Utasai gummicsonlakon menekültek meg. Később második német gép is megjelent a partvidék közelében, de az angol egységek visszatérésre kényszerítették.

Riga. (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti, hogy egy halászhajó a lispajai kikötő közelében

Moszkva: (Rador.) A DNB. távirati iroda je jelentése szerint a szovjetkormány sajnálatának és felháborodásának adott kifejezést von Schulenburg nagykövet előtt a müncheni merénylet miatt. A sajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy a merényletet közvetve, vagy közvetlenül, külföldön szervezték. Hitlernek a merénylet előtti beszédét a lapok teljes egészében közlik.

Páris: A németek reggel mezeient francia lapok a müncheni merényletrel szemben arra az álláspontra helyezkednek, hogy annak provokáló jellege van és következményvel csak majd ezután lesznek észlelhetők. Két feltevés lehetséges: vagy a Gestapo rendezte a merényletet vagy pedig tényleg megakarták gyilkolni a kancellárt. A FIGARO szerint mindkét esetben azt bizonyította a merénylet, hogy Németországban a helyzet zavaros és bizonytalan. A LA VICTOIRE-nak az az álláspontra, hogy a pokolgépet a német titkosrendőrség helyezte el. A LE JOURNAL leszövezi, hogy idegen ember a Bürgerbräukellerbe be nem tehetette a lábát és emlékeztet a Reichstag felgyújtásának hasonló körülményeire. A L'AUBE című lapban Duhamel azt írja, hogy valamennyi feltevés közül a legvalószínűbb az, hogy a Gestapo a merénylet szerzője. A L'OEUVRE miután a különböző feltevéseket megvizsgálta, megállapítja, hogy különös kormányzat az olyan, amely azt állítja, hogy a német erőszak tökéletes, de ugyanakkor intézkedéseket tesz, hogy ellenfeleit eltávolítsa, bár helyükbe mindig utóbbiak lennének és ezek elég erősek ahhoz, hogy akciót kezdeményezzenek. A PETIT PARISIEN azt a véleményét közli, hogy a merénylet magánviseli a német titkosrendőrség bűnét. (R.)

Amszterdam: A DNB jelenti, hogy a tegnap mezeient holland lapok részleteket közölnek a müncheni merényletről és megállapítják, hogy ennek a hírténynek komoly következményvel lehetnek az európai helyzetre kihatolására. A Maashode azt írja: Már a nemzeti szocializmus ellenfelei is a legnagyobb felháborodással vették tudomásul a merényletet és megelégedésüket fejezik ki, hogy a német államfő sértetlen maradt. Érthető a németek nagy felháborodása is a váratlan bűntény miatt. (R.)

a lotharingiai arcvonalon a Moseltől a Vogesokig a helyi utközlet és a német rohamcsapatok erőteljes támadásai napról-napra erősebbekké válnak.

Az elmúlt napokban megnövekedtek az egész arcvonalon a kölcsönös jártevékenységek és a helyi csatározások is. A németek a harctér olyan pontjain, ahol érintkezésben állanak a franciákkal igyekeznek foglyokat ejteni. Céljuk az, hogy értesüléseket szerezzenek a szemben álló csapatok mozdulatairól. Megjegyzi a Havas közleménye, hogy

a légi erők hadműveletet is élénkebbé váltak az utolsó napokban és nagy magasságban többbizben német felderítő-repülőgépek jelentek meg Franciaország északi és északkeleti megyéi felett.

tevékenysége is fokozódik. Az elmúlt nap a felderítő előőrsök tevékenysége valamint a kölcsönös támadások úgy számban, mint erőben gyarapodtak. A németek nemcsak a francia állások fölé és közvetlenül az arcvonal mögé, hanem az ország belsejébe is küldtek felderítő repülőgépeket. Ezek a gépek megsértik a belga semlegességét is.

Allamtanács volt Párisban

Páris. (Rador.) Pénteken az Elysées-palotában Lebrun elnökletével államtanácsot tartottak, amelyen Daladier miniszterelnök beszámolt az általános diplomáciai és katonai helyzetről.

Fegyverrel támogatja a Délafrikai Allamszövetség az angol és portugál gyarmatokat

Fokváros. (Rador.) A délafrikai köztársaság sajtóigazgatósága rádió útján jelentette be, hogy megtette az összes katonai intézkedéseket a köztársaság megvédelmére, sőt szükség esetén a köztársaság katonai erőivel megvédelmezi az északi angol gyarmatokat is. Hozzáteszik, hogy ha Mozambiquet ellenség fenyegetné és a portugál hatóságok védelmet kérnének a délafrikai köztársaságtól, nev ennek a gyarmatnak is katonai segítséget nyújtanak.

Az ír kormány rendet teremt

Dublin. (Rador.) Egy munkáspárti képviselő tiltakozott a parlamentben amiatt, mert 60 személyt internáltak. De Valera válaszában kijelentette, hogy

a kormánynak jogában áll az állambiztonság megvédése céljából hozott törvény alapján letartóztatni és internálni mindazokat, akik romlásba dönthetik az országot.

— Az egész világon tudják, hogy nálunk fegyverekkel rendelkező olyan szervezet létezik — mondotta a miniszterelnök — amely kormányzási jogokat követel a maga számára. Ha eze-

ket a személyeket szabadon engednék, azt jelentené, hogy a jelenlegi kormány lemondásra kényszerülne, de azt is, hogy képtelenség lenne bármilyen kormányzás.

Olaszország élvezi a semlegesség előnyeit

Róma. (Rador.) Az olasz fővárosban és a nagyobb városokban fokozatosan visszavonják a korlátozó intézkedéseket. A tánchelyiségeket megnyitották, a kávéházak és vendéglők záróját 12 óra helyett éjjel után 1 órában állapították meg.

Érvényben van az anti-komintern egyezmény?

Róma. A Regime Fascista című olasz lap visszatér a Komintern ismeretes kiáltványára és megjegyzi, hogy a bolsevista-ellenes egyezmény továbbra is érvényben marad, bár az események úgy hozták, hogy jelenleg Németország és a Szovjet egymás mellett áll. A lap szerint Németország és Szovjetország között jelenleg szolidaritás áll fenn az északi területek felosztása tekintetében és pillanatnyilag nem lehet a két ország közé éket verni.

Az angol sajtó szerint a tegnapi esti holland minisztertanács után azonnal megkezdtek a legmesszebbmenő védelmi intézkedéseket. A határterületet a belga kormánnyal való egyetértésben elárastották azon a vonalon, amely Amsterdam—Rotterdam és Hága védelmére szolgál.

Cáfolták a holland határmenti német csapatösszevonások hírét

Amszterdamból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti, hogy cáfolták azokat az előzetes híreszteléseket, mintha Hollandia határának közelében német lovasegységeket összpontosítottak volna. (Rador.)

Mi történt a német-holland határon?

London. Lapjelentések arról számolnak be, hogy tegnap éjjel a német—holland határon puskalövéseket hallottak.

Több felfegyverzett német vámtisztviselő behatolt volna holland területre, ahol több felfegyverzett személlyel találkozott. Egy holland férfit megsebesítettek, egy másikat Németországba hurcoltak.

Amszterdam. (Rador.) A Havas-ügynökség a következőket jelenti a német—holland határon történt incidensről: Egy gépkocsi érkezett a vámkiindulás érintésével német területre, ahol a kocsi alaposan átkutatták. Ugyanekkor a határtól 10 kilométernyire fekvő holland vámkiindulásra egy másik németalföldi gépkocsi érkezett. A német gépkocsi utasai hirtelen átlépték a határt és polgárhads német tisztviselőket követték őket s ezenkívül néhány egyenruhás tisztviselő, akik valamennyien fel voltak fegyverkezve.

Hirtelen több lövés dördült el, amelyeknek következtében a holland gépkocsi egyik utasa meghalt. Az események néhány perc alatt játszódtak le, mielőtt a holland határőrség közbeléphetett volna és így a német csoport elhagyta Németalföld területét. A német csoport tagjai magukkal vitték az összetűzés halott áldozatát, valamint a holland gépkocsi többi utasát.

Európa új viharsarka: Belgium és Németalföld

Amszterdam. A Reuter távirati iroda jelentése szerint a holland hatóságok intézkedése alapján számos autót és teherautót rekviráltak hadseregszállítás céljaira. Több vonalon a személyautók tárait csökkentették.

A katonai szabadságok visszavonása a közvélemény körében idegességet okozott. A holland főparancsnokság megtiltotta a holland hajóknak, hogy különösebb ok nélkül azokon a helyeken tartózkodjanak, amelyekre az ostromállapot vonatkozik. Mindazok a tiszték és katonák, akik szabadságot élveztek, legkésőbb péntek estig kellett csapat-testjeiknél jelentkezzenek.

Az a német—holland határincidens, amely Velno közelében csúszott ki, lefűszódott, még nem nyert tisztázást. A holland hatóságok, amelyek az ügyben a vizsgálatot folytatják, nem akarnak idő előtt nyilatkozni, nehogy a zavart fokozzák.

A jelenlegi légkörben a határincidens véget érhet, mert azt ürügyként használhatják fel és ezt Hollandiában jól tudják, hiszen a nemzeti szocialista sajtó heves támadásokat intéz Hollandia ellen, amelyet azzal vádol, hogy nem támogatja Hitler október hatodik békekezdeményezését, másrészt pedig azért, mert Hollandia szerintük angol befolyás alatt áll.

Hollandiában a müncheni merényletet olyan jelnek tekintik, hogy Németországban veszedelmes forrongás tapasztalható. Holland politikai körökben attól tartanak, hogy Németország a következő álláspontra helyezkedik:

Mivel Hollandia képtelen arra, hogy saját erejével szálljon szembe az „angol követelésekkel”, Németország magára vállalja a feladatot, hogy Hollandiát „megvédje”. Viszont jól tudják azt, hogy ez mit jelentene, ezért a hollandok nem fogadják el ezt a segítséget.

Az elmúlt napokban újabb területeket árastottak el, tegnap pedig a határmenti csapatok erősítéseket kaptak. A határok közelében levő hidakat és utakat aláaknázták. Az összes védelmi felszereléseket az előre megállapított helyeken készülségre helyezték.

Bizonyos körökben mégis annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy a német birodalomnak nem érdeke az arcvonal kiszélesítése.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint viszont a legutolsó 24 órában bizonyos derűlátás alakult ki a helyzettel kapcsolatban belga mértékadó körökben.

„Hollandia ellenáll!”

Hága. Van Kleffens holland külügyminiszter válasza a német lapok sajtótámadásaira megállapítja, hogy igazságtalanok azok a gyanúsítások, amelyek szerint Hollandia nem lenne egyformán semleges Nagybritanniával szemben is. Hollandia sohasem lesz Anglia kezében eszköz, amelyet felhasználhatnak Németország ellen, de fordítva sem. A külügyminiszter megemlítette azt is, hogy Hollandia ellenáll minden olyan kísérletnek, amely a területére való benyomulást célozza.

London. A Daily Telegraph katonai munkatársa megállapítja, hogy a szárazföldi háborúval kapcsolatban bizonyos

előnyöket jelentene a német hadsereg számára Belgium Hollandia keleti részeinek elfoglalása, mert így a háború nem német területen folynék, a légi háborúban azonban elvesztené azt az előnyt,

amit Hollandia és Belgium semlegessége jelent számára.

Németország északnyugati része Essentől Hamburgig nagymértékben ki volna téve a légitámadásoknak. Ezek a körülmények megfontolásra készítik majd Németországot, a mely

tagadja, hogy támadási szándékai volnának e két állam ellen.

„London és Páris állják a holland-belga semlegesség biztosítását”

Páris. Mértékadó körökben különben újabb bonyodalmaktól tartanak. A francia külügyminiszterium körében hangoztatják, hogy sem Franciaország, sem pedig Anglia nem feledekett meg azokról a biztosítékokról, amelyeket a két semleges

állam függetlenségének fenntartására vállaltak. A Matin szerint Berlin bizonyos hadászati pontokat kért Hágától, míg Brüsszelben a német kormány állítólag rosszallását fejezte ki a német határmenten elrendelt belga csapatösszevonások miatt.

Minden betolyástól mentes volt a holland királynő és a belga király békekezdeményezése

Brüsszel. Belgiumban kedvezőtlen hatást keltett a nemzetközi sajtónak az a híre, hogy Vilma királynő és Lipót király, kényszer következtében határozták el magukat a békekezdeményezésre. Hir szerint a belga külügyi államtitkár e sajtóközleményekkel kapcsolatban felkereste a brüsszeli francia követet, akinek

kijelentette, hogy a békeközvetítő indítványokat teljesen önkéntes elhatározás alapján kezdeményezték az uralkodók és annak megtételében semmitéle külső hatalom nem játszott közre.

Külföldi diplomáciai körökben úgy vélik, hogy a két semleges államot közeli és súlyos veszély fenyegeti.

Ismét válságba kerültek a finn—orosz tárgyalások?

Kopenhága. (Rador.) A National Tidende jelenti Helsinkiből: Komoly okokból arra lehet következtetni, hogy a finn—orosz tárgyalások a hét eleji derűlátás ellenére kritikus pontjukhoz érkeztek el. Minden jel arra vall azonban, hogy a

tárgyalásokat egy ideig még folytatják. A Socialdemokratens című lap helsinkeli tudósítójának jelentése szerint a szovjet lemondott Hangóri és a tárgyalások jelenleg több kisebb szigetre és Karéliára vonatkozóan folynak.

Javul a bolgár-török viszony

Szófia. A török—bolgár viszonyban bekövetkezett enyhülés jelének látják, hogy a két ország visszavonta határaitól a csapatokat.

Ankara. (Rador.) A török kormány annak idején a nemzetközi helyzetre való tekintettel hazarendelte a külföldön tanuló diákokat. A minisztertanács most úgy döntött, hogy ezeket a diákokat ismét visszaküldik, hogy folytassák tanulmányaikat, tekintet nélkül arra, hogy az semleges, vagy hadviselő országokban történik. A Stefani-ügynökség úgy ezt az intézkedést, valamint azt, hogy a behívott tartalékosok több korosztályát elbocsátották, úgy tekint, hogy Törökország bizalommal néz az események elé.

Csehszlovák összeesküvés Nyitrán

Nyitráról jelentik: A nyitrai rendőrség titkos csehszlovák szervezkedést leplezett le, amelynek

egy Pikrill nevű ember volt a vezetője. Pikrill, kihallgatása után letartóztatták. A vizsgálat részleteit még nem hozták nyilvánosságra, de a nyomozást tovább folytatják és a jelek szerint újabb letartóztatások várhatók.

URANIA Tel.: 12-32.

Ma: 3 mérs. 5. 7.15 és 9.15 órákor.

Győzött a tudás, a tiszta művészet.

Az egész város elragadtatással élve beszél

Bette Davis

tökéletes embert alakításáról, az

ELNI AKAROK

című csodálatosan szép, megható filmben.

November 13-án megkezdődik Aradon az állampolgárok pótlóösszeírása

A városvezetőség hivatalos tájékoztatója a jelentkezési feltételekről és az összeírási eljárásról

Mindenki éljen az utolsó alkalommal és érvényesítse állampolgársághoz való jogosultságát

Aradváros vezetőségének határozata alapján a községi közigazgatást szolgáló elkészítette azt a hivatalos közleményt, amely most már teljes pontossággal meghatározza az állampolgári pótlóösszeírás feltételeit. A közlemény, amelyet fairszázadon és nyomtatott röpcédulákon hoznak nyilvánosságra

minden félreértést kizáró részletességgel ismereti az állampolgári névjegyzék kiadására jogosultak teendőit, felsorolja azokat az iratokat, amelyeknek benyújtása a bejegyzésre való jogosultságot igazolja s általában pontos utabiztatással szolgál.

A hirdetés, amely a 41138-1939. számot viseli és amelyet Vlad Alexandru tábornok polgármester, valamint Lazár Vasile városi vezérbírók írtak alá, a következőket tartalmazza:

„Az alábbiakban hozzuk az érdekeltek tudomására az 1924-ben elkészült állampolgári névjegyzékből kimaradtak állampolgári jogának rendezését illető feltételeket:

Az 1939. október 20-án megjelent rendelet-törvény értelmében az állampolgári névjegyzékek készítésével kapcsolatosan meghatározott határidő 1940. február 1-ig meghosszabbított. Azoknak névsorát, akik az állampolgári névjegyzékbe való felvételt kérik, jóváhagyás végett havonként felterjesztik az igazságügy-minisztériumhoz, ezután pedig azoknak nevét, akiknek vonatkozásában megállapították, hogy a törvényes feltételeknek megfelelnek és akiknek előterjesztését jóváhagyták. Aradváros állampolgári nyilvántartásába ijeszik, ami állampolgársági bizonyítvány elnyerésére jogosítja az illetőt. Az igazságügy-minisztériumhoz benyújtott névjegyzékeket a városházán kifüggesztik, hogy az érdekeltek meggyőződhesse- nek valón nevüket beiktatták-e a felterjesztendő névsorba, vagy sem.

Ezen névsorok összeállítási munkálatainak megkönnyítésére a városvezetőség a következő eljárást állapította meg:

Minden érdekelte függetlenül attól, hogy állampolgársági ügyben benyújtott-e kérvényt és iratokat köteles jelentkezni a városházán, a közigazgatási szolgálat iratáiban, ahol egységes szövegző helyezetmentes kérvény-ürlapokat kell aláírniok és a nyomtatványért 2 lejt kell fizetniök, valamint a következő iratokat kell mellékelnie mindenkinek:

1. A népesedési hivatal (Biroul Populației) igazolványa annak bizonyítására, hogy a kérvényező 1918. december 1-től, vagy 1921. július 26-tól, megszakítás nélkül a csatolt területek, vagy az Okirályság valamelyik helységében tartózkodik.

2. A községi előjáróság bizonylata arról, hogy a kérvényező nem kérte más országba való visszahonosítását (repatriálás) és nem igényelt (ontást) valamely idegen állampolgárságot.

3. Az állambiztonsági rendőrség bizonylata arról, hogy a kérvényező nem szerepel azoknak névjegyzékében, akik idegen utlevéllel rendelkeztek.

4. Születési bizonyítvány vagy a kérvényező, mint a törvényes feleség és a kiskorú törvényes gyermekek számára.

Akik az itt felsorolt iratok valamelyikét már benyújtották volna előzetesen betervezett kérelemmel kapcsolatosan, felhasználhatják a már benyújtott iratot, vagy iratokat.

Gál Sága, Buzsák és Mikelaka elővárosok lakói az illető községi közigazgatási kirendeltséghez forduljanak, ahol elkészítik kérvényeiket, amelyeket hasonlóképpen a városházán működő közigazgatási szolgálatnál kell benyújtani annak érdekében, hogy nevüket az elkészítendő névsorba iktassák, amit azután elküldenek az igazságügy-minisztériumhoz és kifüggesztenek a városházán.

Az idézett rendelet-törvény rendelkezéseit a következők élvezhetik:

a) A csatolt területek azon lakói, akik különböző okok miatt nem teljesítették az 1924. febr.

nuár 24-i rendelet-törvény kívánalmait, a román állampolgárság elnyerésének és elvesztésének vonatkozásában.

b) Kiskorú gyermekek, árvák, vagy olyanok, akiknek szülői ismeretlenek a csatolt területekről, akiket az 1924. évi törvénynek megfelelően elkészített állampolgári névjegyzékek összeállításakor nem jegyeztek be hivatalból, valamint az illető gondozásával megbízott intézmény, vagy személy által sem történt meg a beiktatás.

c) Azon, román állampolgárok által örökbe fogadott kiskorú gyermekek — a csatolt terü-

Modern

gyermek-torna tanfolyam

indul nov. 15-én a tornaegyesületben, okl. tornatanárnö vezetővel. Beiratkozás mindennap déli 12-1-ig és este 6-8 óráig az Avram Iancu-tér 21. szám alatti egyesületi helyiségében. **Olcsó tandíj!**

Anglia, Törökország és Oroszország Fekete-tengeri érdekei

Ez a cikk a Rotterdamsche Post-ban jelent meg és hű magyarázatát adja Anglia és Oroszország évszázados ellentétének, amely nagyon sokszor a Fekete-tenger és a Dardanellák miatt robbant ki.

„... Amikor Nagy Péter cár alatt a hatalmas orosz birodalom egyékkovácsolódott, megkezdtek a birodalom biztonságának kiépítését szárazföldön és keresték a módot, hogy járhat kijárást a megszerzendő orosz hajóhad a messzi tengerekre. Azonnal jelentkeztek azonban az angolok és minden ilyen terv kivételét megakadályozták, mert feltették az India felé vezető utat és magát Indiát. Oroszország ellen Indiától északra nem tudtak sokat elérni az angolok — megkíséreltek ugyan Perzsia és Afganisztánra nehezedő nyomással mindent — éppen azért szenteltek egyre több figyelmet Oroszország működésére nyugaton. Itt van a Fekete-tenger. Hogy megértsük az orosz-angol ellentétet, messze vissza kell menni a történelemben.

— Oroszországot egyidőben félre tudta állítani az utból Törökország, amikor ugyszólván az egész Fekete-tengert uralta a félholdas lobogó, de a múlt század második felében Oroszország elérkezettnek látta az időt, hogy magához ragadja a hatalmat a Duna torkolata és Boszporusz felett. Amikor 1853-ban kitört a krími háború és úgy látszott, hogy az oroszok győzelmével fog végződni, Anglia segítséget nyújtott Törökországnak. A törökök megnyitották a Dardanellákat és az angol hajók nyervezter francia és husz ezer angol harcost rakják partra, az akkor még Törökországhoz tartozó Várnában. Megkezdődött Sebasztopol ostroma és az oroszok kényszerültek megkötni a párisi békét. A békeszerződés értelmében a Kaukázus visszafoglalása a törökök részére megkezdődött, beleértve Kars városát is és így a Fekete-tenger semlegesítése megtörtént.

— Ez a helyzet tartott 1871-ig, amikor Oroszország olyannak látta az európai helyzetet, hogy a revansra alkalmas és megkezdte ismét a fekete-tengeri partjainak védelmi kiépítését. 1877-ben új orosz-török háború kezdődött, amelynek során Bulgária felszabadult a török uralom alól és független állam lett. Még ebben az időben rakták le a bulgár-orosz barátság alapköveit. A San-Stephanóban megkötött békeszerződés értelmében visszakapta Oroszország Dél-Kaukázust, Kars, Ardahan Bajasit városokat és ami a legfontosabb jelen-

A szifilisz

diszkrétén és alaposan, szájon beszédendő módon, csak az új, eredeti külföldi „ARONGYL” gyógyszerrel kezelhető, előállítva a Plagnol-laboratóriumok által, Versailles (Franciaország) és engedélyezve a nagym. Egészségügyi Minisztérium által. A több mint 15 év óta folyó kísérletezések a francia klinikákon tanuskodnak az eredményekről, amelyet ezen készítmény fel tud mutatni. Tartalmazza, a szervezetnek teljesen ártalmatlan formában, az összes praktikus gyógyszerket, azaz: arzént, bizmutot és higanyt.

Dr. Gucl gyógyszer-tára, Bucuresti, Calea Victoriei 33., az üveget 450.— lejt utánvétel ellenében szállítja Kivánságra felvilágosító-brosurát küld NIFAR” S. A. R. Serviciul Stiintific AD. Str. Maria Rosetti 47. Bucuresti.

letekről — akiknek örökbe fogadása 1939. október elsejéig történt meg.

A zsidó vallású lakosok a fenti felsorolás alól kivételt képeznek, mivel ebben a vonatkozásban nem terjed ki a jelen törvény érvénye.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy az állampolgári jog rendezésére kínálkozó ezen utolsó alkalom elmulasztása végzetes következményekkel jár, amennyiben az állampolgári névjegyzékbe be nem jegyzettek úgy tekintik, mint akik lemondtak román állampolgárságukról.

A megkívánt alakítások teljesítésének elkészítésére vonatkozó munkálatok 1939. november 13-án, hétfőn kezdődnek meg és 1940. január 31-ig folytatódnak. Ezen idő alatt az érdekelte közönsége minden nap délelőtt 10 órától 1 óráig fordulhat a községi közigazgatási szolgálathoz.

tejt: az Alaschka fensikot, amelynek stratégiai jelentősége elsődrendű.

— Egy év sem múlt el, Berlinben új konferencia tilt össze Anglia kezdeményezésére, amelynek értelmében megint elvették Oroszországtól Kars és Ardahan városokat és az Alaschka fensikot. Ezzel Anglia bebizonyította, hogy sokkal nagyobb érdekei fűződnek a Fekete-tenger keleti, mint a nyugati partjaihoz. És mindez miért történj? Azért, mert az Alaschka fensik nagyon közel fekszik a Tigris és az Eufrat völgyéhez és ezzel természetesen a moszuli petróleumforráshoz, amely angol fennhatóság alatt volt és van és a fensik közel van az India felé vezető szárazföldi úthoz is. Így tehát Oroszország hiába volt győztes ebben a háborúban, vissza kellett adnia ezeket a területeket, mert Anglia így kívánta Csekély vigasztalást megszerezte ismét Törökország barátságát.

— A világháború kitörése előtt Anglia megígerte Oroszországnak, hogy győzelem esetén megkapja Konstantinápolyt és a környező vidéket. Ellenszolgáltatásként mindössze azt kérte Anglia és Franciaország, hogy hatóik számára mindig legyen nyitva a Dardanellák.

— A versaillesi békeszerződés új helyzetet teremtet a Fekete-tengeren. Önálló örmény államot alakítottak, mint üközőállamot a közelkeltlen és Oroszország között. Batum városát, amely a bükui petróleum mezőkről folyó csatorna mentén fekszik, szabad városnak nyilvánították és a török határt közel állapították meg Bakuhoz, s ezzel el is tiltották a konfliktus magvát.

— Az angolok görög csapatokat raktak partra Anatóliában a törökök ellen és a sevresi békeszerződésben a Dardanellákat és környékét katonamentesítették, Anglia, Franciaország és Oroszország „életter”-nek tekintette ezt a területet. Akkor kezdődött meg az újabb orosz-török háború, az események azóta a szemük előtt folytak le: Kemal pasa megverte a görögöket, Oroszország bekebelezte Batumot, a „szabad város”.

— Ma a helyzet a következő: A Fekete-tenger és a Kaspi-tenger között három szovjet köztársaság fekszik: Georgia, amelynek egyik határa a Fekete-tenger, Örményország és közepén Azerbejdjan, amelynek keleti határa a Kaspi-tenger.

Hol oldódott meg itt a török, angol-orosz ellentét? Nem ad rá választ a Rotterdamsche Post külpolitikai szerkesztője sem.

CORSO Telefon 20-65 jegyelvét. Keltős premier műsor: Ma: 3, 5, 7.15 és 9.15 órakor.

I. „A veszedelmes lány” Michele Morgan és Raimu a partnere.

II. „Buffalo Bill utolsó ellenállása”

Legújabb O. C. R. románul beszélő híradó.

Jön: SIGFRIED-VONAL, a mai idők legnagyobb problémája.

DAIMON speciális lámpák és elemek érkeztek **Kalmár József** Arad, Str. Brătianu 1, Telefon: 11-10.

Küldöttségileg jelentkezett magyar népi munkára az aradi magyar munkásság a népközösségi központi vizsgálóbizottságának elnöke előtt

Felsorakozást kíván kifejezni az aradi munkások memoranduma a magyar népközösség szélsőségektől mentes, eredeti központi programja mellett

Kolumbán József dr., csiki ügyvédkamarai dékán válaszbeszéde a népközösségi munka közös népi érdekeket szolgáló célkitűzéseiről

Figyelemreméltó epizódja volt az Aradon csütörtökön este lezárult központi népközösségi vizsgálatnak az a körülmény, hogy az ittidézó bizottság elnöke, dr. Kolumbán József csikszere-dai ügyvédkamarai dékánál a vizsgálat lezárása után egy munkásküldöttség jelentkezett kihallgatásra. Kolumbán dr. bizottsági elnök gróf Teleki Adám kamarai magyar iparos-képviselő társaságában fogadta az aradi hattagu munkás-küldöttséget, amelynek vezetője az alábbi memorandumot nyújtotta át a vizsgálóbizottság elnökének:

— „Az aradi magyar munkásság szükségesnek tartja, a helyi magyar népközösségben fennálló helyzet tisztázása érdekében, az alábbiakban következő álláspontját leszögezni:

1. Tekintettel arra, hogy a Magyar Népközösség a Romániában élő összes magukat magyarnak vallók népi közösségen alapuló szervezete kell, hogy legyen, osztálykülönbség nélkül, éppen ezért a munkásság nem követeli magának a vezetés kizárólagos jogát, de e-ittél minden olyan kísérletet, amely ezt a vezetési jogot egy társadalmi réteg, vagy érdekcsoport részére akarja kisajátítani. Tekintettel, hogy a munkásság ezen álláspontjának el nem ismerése nagyban hozzájárult, hogy a jelenlegi viszály keletkezett, szükségesnek tartjuk ezen álláspontunkat leszögezni, hogy ezen viszály minél előbb békés befejezéshez jusson. Mert e viszály megszűnése eredményezheti csak az aradi és aradmegyei magyar nép érdekében való gyakorlati munka megindulását.

2. Kívánjuk, hogy a gyakorlati munka megindításánál a következő pontok végtelenen figyelembe:

a) Anyanyelve miatt senki se legyen elbocsátható munkahelyéről, illetve ezen okból elbocsáztatott azonnali visszavétele úgy az állami, mint a magánüzemekben. A munkanélküliek állami segítése. A munkásság gazdasági helyzetének megjavítása Magyar nyelvű tanoncok szerződési lehetőségének megkönnyítése. Magyar nyelvű tanonciskolai oktatás.

b) Magyar kisiparosok egységes szervezetbe való tömörítése és minden varvónának megmentése, hogy ezen szervezeten keresztül a kisiparosság védekezni tudjon a trösztök és kartellek nyomása ellen. Ezen egységes kisiparos-szervezet a román kisiparosokkal karöltve kell, hogy leküzdje a fentiek részéről jövő nyomást.

c) A falusi magyar lakosság gazdasági lohlétének elősegítése a magyar népközösség keretein belül, a következőképpen: szövetkezetek autonómiaja, annak magyarnyelvű adminisztrációja. Minden községben gazdakörök felállítása, amely gazdakörök támogatást nyújtanak az adók kivetésénél, hogy ezáltal a tulajdonosokat kiküszöbölje, amelyek az állam nyelvét nem bíró falusi gazdákat sújtják. A gazdakörök mellett földmunkás-szakosztályok felállítása, a magyar földmunkások bérvizsnyának javítása érdekében, hogy ezen nagy számot kitevő nemzet-testvéreink gazdaságilag megerősödvé, nemzet-testiük erősségévé válhassanak.

d) Kulturális téren kívánjuk, hogy összes orvászaink kulturális célt szolgáló vonóvát megőrizzék és viszaszerezzék. Felkezesi iskoláink oktató személyzetének állami fizetése. A felkezesi iskolák községi taxákból járó 14%-os részvételének azonnali kiutalása. E kiutalás akadályainak eltüntetése érdekében iskolaszék felállítása a népközösség támogatásával. A magyar falusiak számára könyvtárak, előadások, műkedvelő dalárdák zenekarok felállítása és támogatása.

e) Elemi-csapatok, árvíz, tűz, stb. esetében a népközösség azonnali segítségének a megszervezése. A helyi magyarságot legközvetlenebbül érintő sérelmek felkarolása, külvárosi utcák utainak és világításának rendezése, a Mosóczy-telepi magyar tagozatu állami iskola tanulói részére félnapos tanítási időt legalább a téli hónapokra és ugyanitt az osztályok számának a 7. osztályra való felemelése. Az AMTE sportegylet érdekében való támogatás, a gázvédelmi tanfolyamok magyarnyelvű előadása, a bevonultak családtagjainak segítése, stb.

f) Kívánjuk a magukat magyarnak valló, zsidóvalású lakosoknak a népközösségbe való felvételét.

— A munkásság ezen álláspontja keresztülviteléhez annál inkább jogot formál, mert a magyar nép sérelmeinek orvoslása előfeltétele a román-magyar nép testvéri összefogásának, amelyet vallottunk és vallunk.

Az aradi magyar munkásság képviselőiben: Bálint András, Tóth Sándor, Palásthy József, Káli János, Bilei János, Jakabos György s. k.

Kolumbán dr. csikszere-dai ügyvédkamarai dékán, miután felkérésére a küldöttség tagjai név

aláírásukkal ellátták a memorandumot, a maga részéről kifejtette, hogy mindazok a kívánások, amelyeket a memorandum hangoztat,

alap-programját képezik a magyar népközösségi szakmai tagozatok munkaterveinek

és így csak helyeslőleg veheti tudomásul, hogyha az aradi magyar munkásság szintén egyedül csakis nemzeti szempontok alapján kívánja a fennálló kívánások teljesítésének mielőbbi bekövetkezését. Utalva a memorandum 1. pontjában foglalt állításokra, kijelentette, hogy a magyar népközösség az ittelő magyarság népi közössége, tehát

minden magyar társadalmi rétegnek egyformán ott van benne a helye, de természetesen mindenfajta osztály-megkülönböztetés nélkül. Mindnyájan egyformán elsősorban és csakis magyarok vagyunk a magyar népközösségben.

A népközösség keretein belül a becsületos, magyar népi érdekeket szolgáló társadalmi, köz-

művelődési és gazdasági együttműködés ilyen népi alapon, minden bizonnyal meg fogja hozni Aradon is a maga kívánatos eredményeit az egész magyar népi közösség javára: csakis így, mindenkit közös munkára hívva, aki magát fenntartások külön osztály-feltételek és valláskülönbségek nélkül magyarnak vallja.

csakis ebben a tényleges magyar népi összefogásban teljesedhetik ki a népközösségi gondolat áldásthöz értéke.

A köznapi életben, köszönettel fogadta tehát az aradi magyar munkások küldöttségét és megnyilatkozását, mert annak az akaratnak kifejezését látta benne, hogy a jövőben teljes szívvel-lélekkel, csakis az egész aradi magyar társadalomnak közös érdekeit tartják szemek előtt és a közös népi alapon kívánják mindazokat a feladatokat teljesíteni, amelyeknek megvalósulása

egyetemes magyar népközösségi érdek és az ország magyarságának osztálykülönbségeken túl masszi felálló, népi kisebbségi közérdeke.

Ez előtt a legfőbb célkitűzés előtt semmi sem lehet fontosabb és egvedül Aradváros magyar munkásságától függ csupán, hogy ezt a célt a népközösség itten is, kitartó és körültekintő munkával a jövőben elérhesse.

A munkás-küldöttség köszönettel vette tudomásul a központi vizsgálóbizottság kitűnő elnökének szavait és kézfogással pecsételte meg ígretét, hogy a központ döntése után

magyar fezzelmezettésséggel és kötelességvállalással sorakozik fel

a népközösség felelősségteljes magyar népi munkaprogramja és annak döntésre kerülő aradi vezetői mögött.

Adóamnesztia készül

Mitita Constantinescu pénzügyminiszter ismertette az adóamnesztia tervezetét — Minisztertanácsot tartottak a kormány tagjai

Bucurestiből jelentik: A kormány tagjai Argetoianu Constantin királyi tanácsos, miniszterelnök elnökletével minisztertanácsra ültek össze, amelyen Mitita Constantinescu pénzügyminiszter ismertette az adóamnesztia vonatkozó törvénytervezetét. Ennek értelmében amnesztiaiban részesülnek mindazok, akik a törvény megjelenéséig nem jelentették be összes adóköteles jövedelmüket. A minisztertanács felhatalmazta a pénzügyminisztert a javaslat részletes kidolgozására.

Nicolae Marinescu dr. tábornok, egészségügyi miniszter több javaslatot terjesztett elő az egészségügyi anyagok beszerzésére vonatkozóan. Ezeket a javaslatokat a minisztertanács elfogadta.

Radian propagandaminiszter arra vonatkozóan tett javaslatot, hogy összhangba hozzák a különböző miniszteriumok mellett működő sajtószolgálatokat.

Ezután a minisztertanács különböző közérdekű ügyeket tárgyalta meg és intézett el.

Valószínűleg bűnügyi zárlat alá veszik

Max Ausschnitt bel- és külföldön található vagyonát

Hétfőn dönt a Tábla a fellebbezés ügyében

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék vizsgálóbírája és az ügyészégi közegek tegnap sorozatos házkutatásokat tartottak azon vállalatoknál, amelyek Max Ausschnitt vezetése alatt állottak és azoknak több magasabbrangu tisztviselőjénél. Részletes vizsgálatot tartottak a „Socomet” vállalatnál, az Adriatica palotában, a Rahovelluton levő Egyesült Aruraktárakban, Ungár igazgató lakásán, valamint Ausschnitt lakásán és a Titan-Nadrag-Calan vállalat igazgatójának, Aurescunak, Roma-uca 31. szám alatti lakásán. Max Ausschnitt Filipescu-parkban levő palotájában lepecsételték az íróasztalokat, valamint a képek mögé elrejtett titkos safeket, amelyek a falba voltak beépítve.

Az egyik védőügyvéd tegnap engedélyt kért arra, hogy Max Ausschnittot magánlakásban tart-

sák őrizet alatt, ahol állandóan a vizsgálóbíró rendelkezésére állhat. Ezt a kérelmet elutasították és Ausschnittot, a vacarestii fogház rabszállító autóján viszik a vizsgálóbíróhoz, mint ahogyan minden más vádlottal ez történik. A lapok beszámolnak arról is, hogy tanulmányozzák annak módját, miként lehetne bűnügyi zárlat alá venni a vádlottnak az országban és a külföldön levő vagyonát.

Bucuresti. (Rador). Max Ausschnitt ügyvédjei a táblához fellebbeztek a letartóztatott vezérigazgató és vállalkozó szabadlábrahelyezése érdekében. Az ittelő tábla hétfőn dönt a fellebbezés felett. Ettől függetlenül Ausschnitt ügyvédjei utján azt is kérte a vizsgálatot vezető bűnügyi hatóságoktól, hogy helyezték el magán-gyógyintézetben, mert cukorbetegségben szenved. A vizsgálóbíró még nem dönt a kérelem ügyében.

FORUM filmstúdió. — Tel.: 20-10.

I.
Ujból együtt a filmvilág két keze.
GINGER ROGERS és FRED ASTAIRE
a „FARANÓLA”-ban.

Előadások: 6, 7, 15 és 9, 30 órákor.

Ma, szenzációs két film egy műsorban,

II.
A szezon lezárta masabb kalandor im'c,
MR. MOTO
Shiva letennő bosszua
PETER LORRE-val.

FOX-híradó legújabb eseményekkel.

3 órákor matiné és első helyekkel

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

A béke két oldala

Váratlanul jött a dolog. Az ábrándos belga király, Léopold arcán fiatal hitvese halála óta szomorú árnyék borong, felült turantúrára és átkocszott szomszédokai a nagyszerű kartársnőhöz: Vilma királynőhöz. Nem tudta, nem is sejtette senki, hogy mi a terve. Feledelmi udvaroknál szokatlan az ilyen hirtelen jött látogatás. Nem is tudott róla senki, csak a legbizalmasabb hölgyzet. A hajnali órák még ott érték a két aralkodót a tanácskozással mellett és másnap már bejárta a világot a belga-holland békejavaslat híre. Amit Lipót király és Vilma királynő akar, az elvitathatatlanul nagy és szén szándékból fakad. Békét akarnak hozni erre a megtépázott és elnyomított szenvedő világra. Akadnak azonban — a nemzetközi politikától eltekintve — olyan rétegek, ahol alaposan meghökkennek a hágal békejavaslatról. A háború vakmerő vámszedői, akik a spekulációra építették háborus reményeiket és az ijzetti hosszra az árak felhalmozására tették fel minden háborus tétjüket az egész világon.

Érthető, hogy ezek a spekulánsok, akik hatalmas árukészleteket halmoztak fel, legyen az hadianyag, vagy élelmiszer, izgalommal kísérték a hágal békejavaslat esélyeit, mert az esetleg pillanatok alatt halomra döntené a nagy profit esélyeit. A béke nemcsak a lelkek megnyugvását jelentené, hanem azt is, hogy a magasra szökötött árak zuhanásával beállana az ellátás normalizálódása is a földön.

— ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT: Páris 966, London 17.05, Newyork 446, Briisszel 73, Milánó 22.50, Amszterdam 236.70, Berlin 178, Szófia 550 (dru), Bucuresti 340 (dru).

— ARGETOIANU MINISZTEREINŐK BESZÉDET MOND A NUF VASÁRNAPRA ÖSSZEHOVOTT SZAMOSTARTOMÁNYI ÜLÉSÉN. Bucurestiből jelentik: Vasárnap, november 12-én, a Nemzeti Ülfászületés Frontjának szamosstartományi szervezete nagygyűlésre hívta össze a Front tagjait. A nyilvános nagygyűlésen Alexandru Valda-Voevod királyi tanácsos elnököl, beszédek pedig a következők mondanak: Argetoianu Constantin királyi tanácsos, a kormány elnöke, C. Giurescu, a NUF minisztere, V. Moldovan, a Front vezértitkára, valamint a földműveltség, az iparostársadalom és az értelmiség Front-csoportjának egy-egy képviselője, valamint Szamos-tartomány kisebbségeinek egy képviselője.

— JAVUL CHAMBERLAIN EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA. London. (Rador). Chamberlain angol miniszterelnök állapotában javulás állott be.

— DALADIER FOGADTA EDEN ANGOL MINISZTERT. Páris. Daladier francia miniszterelnök kihallgatáson fogadta Eden angol dominiumügyi minisztert, akit a dominiumok képviselőinek társaságában jelent meg a francia köztársaság elnökénél.

— KEGYELETES ÜNNEPSÉGET RENDEZTEK BUCURESTIBEN EMINESCU EMLÉKÉRE. Bucurestiből jelentik: A bucarestii Belu temetőben kegyeletos ünnepélyt tartottak Eminescu a nagy román költő emlékére. Az ünnepélyt a főváros vezetősége rendezte s azon nagyszámu közönség s az országóri intézmény csapatai vettek részt. Emlékbeszédet tartottak és a nagy költő verselt szavalták.

— VASÁRNAP LEPLEZIK LE SZEGEDEN MÓRA FERENC SZOBRÁT. Budapestről jelentik: Móra Ferenc szegedi szobrát vasárnap leplezik le. Az ünnepség rendezését a szegedi egyetemi hallgatók Bethlen Gábor köre vette kezébe. A szoboravató beszédet Sik Sándor egyetemi tanár, a jeles papköltő mondja.

— A MAGYAR PÜSPÖKI KAR SZÁZ ARANY KELYHET KÜLD A SPANYOLORSZÁGI TEMPLOK RÉSZÉRE. Budapestről jelentik: A magyar püspöki kar száz darab magyar övezetű arany kelyhet készített és küld el Spanyolországba, hogy az ottani kifosztott templomok számára egyházi ereklyéket juttasson el.

— LETETTE AZ ESKÜT A TENGERMELLÉKI TARTOMÁNY KIRÁLYI HELYTARTÓJA. Bucurestiből jelentik: A királyi udvar miniszteriuma közli: november 10-én déli egy órakor Grigorescu G. R. Traian tábornok, szárnysegéd, a tengeremelléki tartomány királyi helytartója Öfelsége II. Carol király előtt és Argetolanu királyi tanácsos, miniszterelnök, valamint N. Ottescu belügyminiszter jelenlétében letette az esküt.

DIANA

elhárítja a megfázást

— MÁR KOROMFEKETE KANÁRI IS VAN. Buenos-Airesből jelentik: Santiago Malo, buenos-airesi madártenyésztőnek évtizedes keresztezés és kiválasztás után sikerült koromfekete kanárikat kitenyészteni. Malo gyűjteményében bíborvörös, narancs, vörösrészes és zöld kanárik láthatók.

— Érdekes vadászszákmány. Rómából jelentik: Izgalmas sasvadászat folyt le a napokban az északolaszországi Cuneo község melletti hegységben. A hegy ség sziklái ugyanis hatalmas királysas-pár rakott fészket és nagy pusztítást vitt véghez a környék avró-állat-állományában. A község lakóiból vadászkülönítmény alakult a sasok elpusztítására. Sikerült is lelőniök az óriási anvasast, amint szákmányával karmai között a fészek felé repült, majd órákig tartó nyaktörő hegymászás után megtalálták a sasfészket is.

Nők a kaszárnyában

Londonból jelentik: A nők territóriális segélyhadereje kontingens ezredének 4-ik százada próbaszolgálatra jelentkezett Chatham városban a Brompton-kaszárnyában elszállásolt műszaki ezrednél, hogy tagjai megtanulhassák, mi a teendőjük háboruban. A női katonákat képességeik szerint a kaszárnya konyháiba, raktáraiba és irodáiba osztották be. fizetésük heti 750 lei, szolgálati idő reggel 8 órától délután fél hatig, egy heti próbaszolgálat eltelével átvesszik egy napra szolgálói körük önálló vezetését. Ez az első eset, hogy női század kaszárnyában tényleges szolgálatot teljesít.

— Az aradmegyei Nemzeti Gárda vezetősége felhívja a Nemzeti Gárda 1—7. kerületeinek és a Nemzeti Gárda aradvárosi alakulatainak parancsnokait, hogy vasárnap, november 12-én 17 órakor szűkebbkörű megbeszélésre jelenjenek meg a megyei Nemzeti Gárda helyiségében (megyei prefektúra, 32. számú szoba).

Jól bevezetett cukorka-üzlet

a város szívében azonnal átadó.
Szezon előtt lévén, kitűnő tőkebefektetés.
Cim a kiadóban megtudható.

— VASUTI SZERENCSETLENSÉG A MAGYARORSZÁGI BÁNREVE ÁLLOMÁSON. Miskolcraól jelentik: Az éjszaka Bánréve állomáson egy tehervonat összeütközött egy mozdonnyal. A karambolnak egy halott és két sebesült áldozata van.

? 21-71 ?

— HÁROMSZÁZ BÁNYÁSZ A FELROBBANT VASBÁNYÁBAN. Tokióból jelentik: Natsu vidékén egy vasbányában robbanás történt, amelynek következtében háromezszáz bányász a bányában rekedt. Eddig mind össze száz bányászt sikerült megmenteni.

Milyen idők...

— Látod, komám, ez a legtipikusabb tele a gazdasági válságnak. Legalább egy fél centiméterrel rövidebb a szivarvég, mint tavaly...

Horthy magyar kormányzó magánkihallgatáson fogadta Riccardi olasz tábornokot

Az államfő és hitvese villásreggelin látták vendégül a magasrangú olasz katonatisztot

Budapestről jelentik: A Magyarországon tartózkodó Riccardi hadtesttábornok pénteken délelőtt több látogatást tett a magyar fővárosban. Előbb koszorút helyezett el a hősök emlékművén, majd meglátogatta az olasz hősök temetőjét, azután visszatért az olasz követségre, később pedig ellátogatott a magyar miniszterelnökségre, ahol a gyengélkedő Teleki miniszterelnök helyett Keresztes-Fischer dr. belügyminiszter fogadta. Utána az olasz tábornok Csáky külügyminisztert és Bartha tábornok magyar honvédelmi minisztert kereste fel.

Horthy Miklós magyar kormányzó péntek délelben magánkihallgatáson fogadta Riccardi olasz tábornokot. Utána a kormányzó és hitvese a tábornokot, valamint Da Vinci gróf olasz követet és a budapesti olasz katonai attasét villásreggelin látta vendégül.

— Huszmillió leire rug a ploesti-i „Romano-Americana”-társaság petroleumfinomítójában történt robbanás kára. Ploestiből jelentik: A „Romano-Americana”-társaság petroleumfinomítójában, mint jelentették, szerdán délelben tűz ütött ki. A tűz délután 4 órakor még teljes erővel pusztított, a kivonott tűzoltók nem bírták eloltani a lángokat. A tüzet az olajfinomítóban történt üzemi robbanás okozta. A robbanás a kazánt hatván méter távolságra röpítette és egy másik gépház tetelére dobtá. A tűz nyolcvan méteres körzetben 30 vagon kőolajat elpusztított és a berendezés nagy része is elpusztult. Több munkás súlyosan megsebesült. A tűzveszről a vizsgálat eddig az alábbi adatokat hozta nyilvánosságra: A ploesti-i „Romano-Americana”-vállalat egyik kőolajfinomítójában szerdán reggel robbanás történt, melyet tűz követett. A kárt huszmillióra becsülik. A szerencsétlenségnek egy halottja és tíz súlyos sebesültje van. Egyik sebesült állapota válságos.

— Ezüstlakodalom Aradon. Irom Arnold és neje, született Engelmann Emilia tegnap, november tizedikén ünnepelték ezüstlakodalmaikat. Az ünnepelteket számosan keresték fel jókívánságokkal és ajándékokkal.

— Az örült nem mindig cselekszik bolondokat. Bilbaoiból jelentik: Egy orvosi bizottság eredeti módon bizonyította be, hogy az elmebetegnek bizonyos körülmények között hibátlanul, sőt az épelméjű embereknek tökéletesebben képesek végrehajtani olyan bonyolult cselekvés-sorozatokat, amelyek nyilvánvalóan fejelemet, logikát és gyors kezdeményezést követelnek meg, feltéve ha ezek a cselekvések nem állanak közvetlen összefüggésben betegségi okaival. A bizottság labdarugómérkőzést rendezett, amelyen egy fizetegy elmebetegből álló csapat mérte össze erejét fizetegy épelméjű játékosokkal. A mérkőzés, amelyet több ezer főnyi közönség nézett végig, az örültek győzelmével végződött. Az örültek csapata 4:2 gólarányban verte meg az épelméjűek csapatát.

— Elfogták a temesvári aranydollarlopás tettesét. Temesvári tudósítónk jelenti: Jelentette az Aradi Közlöny, hogy Temesvárott Letter Zsigmond menekült len gyel gyárostól 3000 aranydollárt, melynek értéke meghaladja a 2 millió lejt, ellopottak. A temesvári rendőrség Gritta Ovidius rendőrkészor vezetőse alatt erélyes nyomozást kezdett és ennek alapján sikerült megállapítani, hogy a tettes ugyancsak egy lengyel menekült, Bogdan Korozsa, aki Letter gyárában dolgozott és mikor látta, hogy Letterék autóval menekülni akarnak, addig könyörgött, amíg magukkal hozták. A fiatalember két nap előtt kileste, hogy a lakás üresen áll és a pénzt ellopta, majd Csanádra menekült, ahol át akart jutni a határon. A rendőrségnek azonban sikerült még a községben elfogni. A pénzt maradéktalanul meg is találták nála. A nyomozás során kiderült az is, hogy Korozsa tettét Poleiko Alexander, ugyancsak lengyel menekült segítségével hajította végre, akit szintén le-tartóztattak.

— Mezőgazdasági kiállítás Temesváron. Temesvári tudósítónk jelenti: Temesvárott vasárnap a Kulturpalota épületében nagy mezőgazdasági kiállítás kezdődik, melyet ünnepélyes külsőségek közepette Marfa Alexandru dr. királyi helytartó nyit meg. A mezőgazdasági kiállításon, melyen Temesváronálmegeve mezőgazdasági terményei láthatók, 186 résztvevő állít ki. A mezőgazdasági miniszterium 121.000 lei értékű díjat és három mezőgazdasági gépet ajánlott fel a jutalmazottak díjazására. Az első győztesek a fővárosi mezőgazdasági kiállításon is indulhatnak.

— Gyermektorna-tanfolyam a tornaegyesületben. Az aradi tornaegyesület a szülők kívánságára ismét megkezdte a múltban már volt nagysikerű gyermek-torna-tanfolyamát 3—8 és 9—14 éves gyermekek részére. A tanfolyam vezetése okleveles gyermek-tornatanárnő kezében van. Kezdetre november 15-én, szerdán délután 5 órakor az egyesület Avram Iancu-ter 21. szám alatti helyiségének emeleti nagytermében, Be iratkozás ugyanott minden nap déli 12—1 és este 6—8 óráig. Újszerű kiképzés, olcsó tandíj. Részleteket a szülők értekezleten fognak megbeszélni.

A jugoszláv bányaiügyi miniszter négy önkormányzati területre akarja felosztani Jugoszláviát

Belgrád, Kulenovic Dzsafel, erdő- és bányaiügyi miniszter, a jugoszláviai mohamedán sár vezére és a kormánypart alelnöke, az újságíróknak adott nyilatkozatában emellett foglalt állást, hogy Jugoszláviát 4 önkormányzati területre kellene felosztani: Szerbia, Horvát ország, Szlovénia, és Bosznia-Hercegovina. Az utóbbinak Kulenovic szerint a világháború előtti határait kell rendelkeznie. Kulenovic miniszter feltűnő nyilatkozatát nem helyesli a jugoszláv kormány. A félhivatalosnak tekintendő Politika című lap hangsúlyozza, hogy Kulenovic csak személyi véleményét fejtette ki, mert a kormány még nem foglalt állást az ország újirrendezése tekintetében.

— Jugoszláviában korlátozzák a benzinfogyasztást. Belgrádból jelentik: Belgrádban ma rendelet jelent meg, amely felhatalmazza a kereskedelmi és ipari, valamint a pénzügyminisztert, hogy rendeleti úton korlátozzák a benzinfogyasztást. A rendelet azonnali érvénnyel életbelép.

— AZ 1939. ÉVI NOBEL-DIJAK. Stockholm-ból jelentik: Az 1939. évi vegyészeti díjat megosztották Buteman és Ruzicka zürichi tanár között. A fizika Nobel díjat Layrence Ernő Orlando kaliforniai egyetemi tanárnak ítélték oda, a cyklotron felfedezéséért s a cyklotron segítségével, különösen a mesterségesen rádióaktív elemek terén elért eredményekért. A svéd sajtó értesülései szerint az irodalmi Nobel-díj legesélyesebb jelöltje a finn Gllampna. Utána Duhamel francia író emlegetik, de lehetséges azt is, hogy az irodalmi Nobel-díjat ebben az évben nem adják ki.

— Este fél 9-ig, még csak rövid ideig tekint-hető meg a Litteckl-Kraus Ilonka tárlata a Kulturpalotában. Két évtized összegyűjtött művészi eredményéből a legértékesebb művészi alkotások vonulnak fel. Erdély pittoresk vidékeinek napsugaras, ragyogó színekben visszaadott tájai, népei, Italia gyöngyszemeinek: Veneziának, Firenzeinek, Rómának, Nápolynak, Caprinak megkapó, felejthetetlen részletei elevenednek meg szímben és rajzban.

— KÜLÖNVÁLTAN ÉLŐ VASUTASOK ÉS A VASUTI NYUGDIJASOK CSALÁDTAGJAI CSAK KÜLÖN IGAZOLVÁNY ALAPJÁN KAPHATJAK MEG UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEIKET. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a CFR alkalmazottak és nyugdíjasok, szóval az a személyzet, amely után a családtagoknak (feleség, gyermekek) is joguk van utazási kedvezményekre, ezeket a kedvezményeket csak akkor kaphatják meg, ha hivatalosan igazolják, hogy a feleség hivatalosan nincs elvála az urától és hogy a gyermekek kiskorúak. Sok esetben ugyanis az elvált feleség is jegykedvezményt kért maga és családtagjai részére, elvált férje után. Ezt most hivatalos igazolvány bekérésével akarja a vasut megakadályozni.

SIERA-FOTO 20 különböző felvétel
Lej. 100. nézze meg kirakatunkat.
FOTO SPORI, Str. Eminescu 2 szám.

— A Halászó macska uccája, Földes Jolánnak világhíres regénye, amelyet a világ minden nyelvére lefordítottak, most újból megjelent. A Halászó macska uccája Párisban van, a Szajnára fut ki. Harminc méter hosszú és két lépés széles, olyan, mint egy cőtét, keskeny hegyesoros, hontalan orosz bankár és spányol anarchista, litván tanár és görög kereskedő és még egész sereg számított lakik erre felé. Közöttük és velük pedig egy magyar munkás család él itt és nem is él rosszul Szorgalmasak és életrevalók, a zverek francia iskolába járnak, ur lesz belőlük. Félük egyszerű volna és tiszta és a hontalanság csöndes bánatában is megbékélt, ha időről-időre közbe nem szólnának a nagyvilág történései. De közboszónak Hol egy királyt ölnek meg, hol más világrengető esemény történik és a politikai földrengés mindig kismemberek házárt dönti össze. Magyarok külföldön Nem primadonnák, akik diadalmasan térnek haza, csak hózan, dolgoz, szenvedny emberek Történetük kicsit mégis Európa tizenöt évének története. Földes Jolán: Halászó macska uccája c. világhírű regénye, amely évek óta nem kapható most Athenaeum-kiadásban, vászonnötésben 110.- lejt minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-újdonságok jegyzékét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
FÖLDES gyógyszer-tár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszer-tár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu

— Szak- és nyelvtanfolyamokat rendez a magántisztviselő-céh. A temestartományi magántisztviselők céhe aradi tagozata, amely most már tudvalevőleg az eddigi mindkét magántisztviselői alakulat tagjait magában foglalja, megkezdte tényleges működését. A céh új helyiségbe költözött (Horia-ucca 2. szám. II. emelet) és az őz valamint a tál folvámán tagjai, valamint azok számára, akik a céhbe iratkoznak, nyelv- és szaktanfolyamokat rendez. Így román, német, angol és francia nyelvtanfolyamokat és gépírás, gyorsírás, könyvelés, valamint levelezés tanfolyamokat rendez a céh. Az egyes tanfolyamok megtartása attól függ, hogy elegendő jelentkező akad-e. Jelentkezőket a céh irodájában este hat és fél kilenc óra között fogadnak el, ugyanekkor szakmai kérdésekben is felvilágosításra szolgálnak.

— BERGENBEN KIHAJÓZTA RAKOMANYAT A CITY OF FLINT. Osló. (Rador). Bergemből érkezett jelentés szerint a City of Flint a hajón lévő árukat kirakta és rövidesen elhagyja a bergeni kikötőt.

— NEMESACÉLBÓL KÉSZITIK EZENTUL A JEGYGYÜRÜKET NÉMETORSZÁGBAN. Berlínből jelentik: A birodalmi nemesi hivatal szerdai rendelet értelmében a németországi ékszerészek november 8-ától kezdve csak akkor adhatnak el arany-ékszereket, ha a vásárlók ugyanannyi súlyú törtaranyat szolgáltatnak be. A rendelkezés a jegygyűrűkre is vonatkozik, amelyeket Németországban ezentul nemesacélból készítenek.

Tereanu Gabriella zongorahangversenye

1939. december 5-én
a Kulturpalotában.

— Megjelent a „Korunk” novemberi száma. A romániai magyarság egyetlen társadalomtudományi és általános művelődési kérdésekkel foglalkozó folyóirata, a „Korunk” ezuttal is számos közvetlen aktualitású európai és magyar tárgyú tanulmányt és cikket tartalmaz. Az „európaiság” sokat vitatott kérdésében Hort Dezső tanulmánya egészen új megfontolással jelentkezik. A nemzeti eszme szerepéről a világháború után Szabó Imre ad összefoglaló képet. Freud emlékének Neufeld Béla színtel mélyen szántó, társadalomtudományi szempontból értékelő sorokat. Györfv István, az ismert magyar néprajzi kutató elhalálása alkalmából Szentimrei Jenő mutatja be a magyar néprajzi kutatás új útjait” című tanulmányában a magyarságtudomány e legtipikusabb studiumának mai állását. Balogh Edgár ugyanennek a néprajzi kutatásnak bizonyos törekvéseit veszi bírálat alá. A magyar felvidéki irodalommal és művelődéssel két tanulmány is foglalkozik. Az egyik Berkó Sándor tanulmánya a Felvidék irodalmi és művelődési törekvéseit történelmi távlatból méri le az utolsó husz esztendőben, míg Sándor László a legutóbbi év mérlegét vonja meg. Az említett tanulmányokon kívül több cikk foglalkozik a nyugati háborúval kapcsolatos kérdésekkel. Aszódy János például a Dardanellák monográfiáját adja. A kéme és próbagandisták kevésbé ismert szerepét a modern háború előkészítésében Keleti Sándor tárgyalja. A Kulturpalotában, Szemle és Bírálókat című rovatokban számos kisebb cikk glosszája a legújabb irodalmi és művelődési jelenségeket. A világszemlében két tanulmány értelmezi a világhelyzetet. A lap szépirodalmi részéből mindenekelőtt Kovács Ágoston történelmi arcképet kell kiemelniünk a nemzetiség-alapító Szécsenyi Györgyről. Novellákat és verseket írtak Gereblyés László, Hollós Korvin Lajos, Kovács György, Köves Miklós, Márta Béla, Sándor László és Sztolka, László. Előfizetés céljából mutatványszámot küld a Korunk kiadóhivatala: Cluj, Cal. Gen. Dragalina 108.

Két napon belül be kell nyújtaniuk a légvédelmi törvényben előírt kimutatást a késedelmes vállalatoknak

Ismeretes, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok, (résztvénytársaságok és egyéni cégek) kötelesek kimutatást készíteni a területi légvédelmi törvény (Monitorul Oficial 55. szám) 41. szakasza értelmében és azt már be is kellett volna terjeszteni. Tekintettel arra, hogy sok vállalat és egyéni cég nem tett eleget ehhez kötelezettségének, a légügyi minisztérium közli, hogy a hirdetmény megjelenésétől számított 48 órában helyi mindazon vállalatok és egyéni cégek, akik kimutatásukat még nem küldték be, feltétlenül juttassák el Bucarestbe a következő címre: Casa Fondului National Aviatie, Str. Blunar 22., mert ellenkező esetben levélkönyvet vesznek fel és bírságot rónak ki rájuk a törvény értelmében. A kimutatás benyújtása alá azok a résztvénytársaságok tartoznak, amelyeknek alapítóké 1937. december 31-én 500 ezer lejt, valamint azon egyéni cégek, amelyek alapítóké 1 millió lejt lett ki.

„A magyar parlamentárizmus kincsét az ősi nemzet bizta az utódokra”

E foglalta a budapesti képviselőház a női székét
Tasnádi Nagy András

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház délelőtt Szinnvey-Merse Jenő alelnök vezetésével tartott ülést. Az elnöki előterjesztések után a ház áttért a Bobory lemondásával megüresedett alelnöki tisztség betöltésére. A megejtett választások után az elnök kihirdette az eredményt és eszerint Törs Tibor 135 szavazatot kapott, míg Gijler János 17 szavazatot. A választás után megkezdtek a földbirtokpolitikai javaslat további vitáját.

Az ülés második részében — szünet után — Tasnádi-Nagy András vette át az elnöklést. Abból az alkalomból, hogy elfoglalta a képviselőház elnöki székét, beszédet intézett a házhoz, hogy mint házelnököt, elsősorban a pártatlanság szabályai fogják kötelezni. A parlamentarizmus kincsét az ősi nemzet bizta az utódokra. A parlamentarizmus súlyos viharokon átvezette a nemzetet.

— A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyűlése (Str. Mocioni No. 12.) szombaton, f. hó 11-én délután 4 órakor választmányi ülést tart, amelyre annak rendes- és póttagjait ezennel meghívja az elnökség.

— Közlekedési baleset. Péntek délután 2 óra tájban közlekedési baleset történt Aradon. Az Eminescu és a Dr. Stefan C. Pop-ucca sarkán összekötözött a 6-os vonalon közlekedő 1324-es társasgépkocsi a 203-as rendszámú luxusautóval. A karambol következtében a luxusautó sárhányója és egyik lámpája megrongálódott. A baleset ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot annak megállapítására, hogy azért kit terhel a felelősség.

— A magyar dal meghódította a világot. A világhírű magyar Egyetemi Fecskék tízévi diadalutjáról közöl rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket a Délibáb új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Pommás, illusztrált rádióműsort, premierszámolt, színházi pletykákat, nagyszerű filmrovaot és rengeteg szebbnél-szebb képet talál az olvasó a legnépszerűbb színházi képeslapban.

— Zborav Ernő: Trópusi nap alatt (Egy kívándorló életé vája szízetén). Hőse egy kalandvágyó magyar fiatal ember, aki miután elverődött: Port-Saidig, egy Holland-Indiába utban levő hajóra lovakodik. Mikor a hajón észreveszik munkára fogják és Batáviában átadják a kikötői hatóságoknak. A fölkelő holland hivatalnokok a lerongyoltan érkezett fiatal magyart ellátják ruházzal, élelemmel és elhelyezkedést, sőt kölcsönt is szereznek neki. Így lesz gyakornok ezik egyvarmati társaság ültetvényén. Az ültetvényes ábecéjén, a dzsungelirtáson kezd. Fél év múlva már véglegesítve önálló munkaterületet kap. Az ültetvényen csak az adminisztrátor egy hivatalnok, néhány félvér hivatalnok képviselik a civilizált emberiséget. Legközelebbi szomszédjával, egy félvér hivatalnokkal is csak ritkán jön össze. A reggeltől napestig folyó munka a hőseben és az állandó társalanság nagyvon kimeríti. Félvér szomszédja rábeszélésére házvezetőnő vesz magához. Az asszony rendbehozta az elhanyagolt leányháztartást és rövid időre Kovács Pál mértékkel és megbékélve él. Egyik nap titokzatos betegség lepi meg. A szundánéz asszony rejtélyes szerekkel gyógyítja és felépülése után Ivánsnak adja magát. Most már összekocanásai vannak házvezetőnőjével. Féltekenység győzri mikor az asszony napokra eltűnik. Utána a titokzatos trópusi betegség lepi meg. Igazgatója figyelmezteti hogy teljesen elmerül, ha nem változtat életmódján és az asszony elküldését tanácsolja mert betegsége a bensülött asszony machinációjának következménye. Végre erőt vesz letargiáján és mivel gyanus jeleket maga is észrevelt, házvezetőnőjét elkérgeti. Ez időben a gazdasági válság a gyarmatokat is kikezdte elbocsátások következnek és ezekben a válságos időkben nyeri vissza életerejét. Ezre vágyóbban gondol vissza a magyar hazára és végül homvágyának engedve, hazatér Zborav könyve igazán érdekes. Meglenő gyönyörű magyarsága, amelyben cseppet sem látszik, hogy 18 éve él láva szigetén. Zborav Ernő: Trópusi nap alatt. Pantheon kiadása. 286 lapos mű. Ára fizetve 119.- lejt, kötve 158 lejt minden könyvkereskedésben vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje a Pantheon-újdonságok jegyzékét.

Meghívó

A „Temestartományi Utazók Céhének” Temesváron (L. Piata Unirii 13.) az egyesület nagy tanács-termében 1939. november 12-én délelőtt, 11 órakor tartandó

KÖZGYÜLÉSRE.

Felkérjük az aradi tagozat összes tagjait, hogy a szakmába vágó igen fontos horderejű kérdések napirendre tűzése folytán, minél nagyobb számban ezen közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

Napirend: 1. A romániai kereskedelmi utazó céhek uniójához, alapítóként való csatlakozása 2. A határozat megszavazása, a megbízottak kijelölése és meghatalmazása. 3. Az Unió alapszabálytervezetének megszavazása.

Az aradi vezetőség.

Helyszíni tanácskozásra utazik a Csiki Magánjavak ügyében a kisebbségi minisztérium megbízottja

Csikszereda. A csikmegyei Magyar Népközösség ideiglenes elnöki tanácsa értekezletet tartott és ennek során a lemondások által megüresedett ideiglenes vezetőségi helyeket töltötték be. A gazdasági szakosztály vezetését Szőke Mihály ny. földművesiskolai igazgató vállalta. A gazdasági szakosztály vezetőjének állandó helyettesítésére Nagy Imre festőművész, gyakorlati mezőgazdát kérte fel az elnöki tanács. A közművelődési szakosztály vezetését Pulchárd János római katolikus főgimnáziumi tanárra bízta. A főtítkári tisztséget Bakó Kálmán volt máriánumi tanár, míg a titkári teendőket Vécsey Gyula látja el. Kolumbán József dr. elnök előterjesztésé-

re az elnöki tanács elhatározta a református egyház székházában berendezett iroda azonnali megnyitását. Bakó Kálmán főtítkár minden nap a közönség rendelkezésére áll.

Ezután Kovács Károly dr. rövid beszámolót tartott. Bejelentette, hogy Drója Zenó kisebbségi minisztériumi jogtanácsos kérésére a napokban a fővárosban volt, ahol a Csiki Magánjavak évtizedek óta húzóó és megoldásra váró kérdésében adott felvilágosításokat. A kisebbségi minisztériumi jogtanácsos két héten belül személyesen Csikszeredára érkezik, hogy a Csiki Magánjavak igazgatóságával a helyszínen folytasson megbeszéléseket az ügy rendezése érdekében.

SPORT KÖZLÖNY

Crisana CFR—Olimpia rangadómérkőzés a vasárnapi labdarugó-műsor főeseménye

Részletes bíródelegálás

Az alkerületi elsőosztályu bajnokság vasárnapi műsorának kiemelkedő, nagy eseménye a kerület két legjobb disztrikt-csapatának összecsapása. A Crisana CFR és az Olimpia komoly előkészületeket folytattak erre a találkozóra, amely az őszi elsőséget van hivatva eldönteni. Óriási küzdelem várható a két jóképességű csapat között és a győztest nem lehet megjósolni. A többi mérkőzések is nyílt pontharcot ígérnek.

Egy másodosztályu bajnoki, valamint ifjúsági bajnoki mérkőzések egészítik ki a vasárnapi labdarugó-műsort és a részletes bíródelegálást alábbiakban adjuk:

KERÜLETI I. OSZTÁLY:

Crisana CFR—Olimpia, Gloria-pálya 15.15 órákor, bíró Oprița, határbírók Adamovici és Ciogariu.
Unirea—Transilvania, Unirea-pálya 15.15 órákor, bíró Schneider.

órákor, bíró Munteanu, határbírók Schneider és Kradigaty.

Astra—AAC, Astra-pálya 10 órákor, bíró Polareczky, határbírók Milancovici és Vagalau.

Tricolor—ATE, Titanus-pálya 15.15 órákor, bíró Karlich, határbírók Pfeiffer és Weinberger.

KERÜLETI II. OSZTÁLY:

Hakoah—Fortuna, AAC-pálya 11 órákor, bíró Kalmár, határbíró Huszti.

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

Gloria—ATE, Gloria-pálya 13.15 órákor, bíró Darázs.

Hakoah—Transilvania, AAC-pálya 13.15 órákor, bíró Pálffy.

AAC—Titanus, AAC-pálya 15 órákor, bíró Vagalau.

Crisana CFR—Unirea, Unirea-pálya 13.15 órákor, bíró Schneider.

Tartalékos csapattal utazott az AMIE Brailába

Az aradi munkáscsapat, amely vasárnap Brailában az FC Braila ellen kupamérkőzést játszik, tartalékos együttesrel volt kénytelen pihenőre lépni a vasárnapi mérkőzés színhelyére. Batrin ugyanis még sérült a Ripensia mérkőzésből kifolyólag, Szabó Bélát elfoglaltsága akadályozza. Igna pedig nem szerepelhet kupamérkőzésen, miután a Gioriában már játszott idén kupameccsben. Ilyenformán a piros-feketék Gudbroth Pál vezetésével 11 játékosal utaztak el és a következő összetételben állnak ki a mérkőzésre:

Gerold — Sliva, Kovács — Szurgyi, Szaniszló, Fried — Pataki, Leb. Pintér, Reinhardt, Adelmann.

Hakoah—Fortuna másodosztályu bajnoki az AAC-pályán

Hakoah—Fortuna másodosztályu bajnoki mérkőzés lesz vasárnap délelőtt az AAC sporttelepen. A Hakoah vezetősége felkéri az alant felsorolt játékosokat, hogy vasárnap délelőtt 10 órára jelenjenek meg az AAC-pályáján: Löwenberg, Pirko, Grünfeld, Farkas, Kapus, Kántor, Gulyás, Rosenbach, Takács, Mezei, Klein. A mérkőzés után délután egy órai kezdettel a Hakoah ifjúsági a Transilvania ellen mérkőzik.

O A TESTNEVELÉSI FŐISKOLA atlétikai bajnokságának második részén a rossz időjárás erősen befolyásolta az eredményeket. 110 méteres futás. 1. Calistrat 18.8 mp. 1500 m: 1. Boldis László 5 perc 09 mp. Rudugrás: 1. Surcu 270 cm. Gerelyvetés: 1. Schulery 47 méter 73 cm. Balkánstafétában: 1. Harmadévesek (Boldis, Pop, Réthy, Knachinichi).

O Az ATE turista-osztályu az egyesület fennállásának hatvanadik jubileumi évében 1939 december hó 10—17-ig országos fényképiállítást rendez kezdő fotósok részére. A nagysikerűnek ígérkező fényképiállítás kiírása és feltételei megjelentek és azok bárkinek rendelkezésre állanak. Jelentkezés az egyesületi helyiségben. Avram Iancu-tér 21

O FRANCIAORSZÁG katonai válogatott labdarugó csapata Reimsban 14:0 arányban győzte le Anglia válogatott katonai labdarugó csapatát,

O Az FRFA Bucuresti—Berlin mérkőzésre tett javaslatot. Megirtuk, hogy a bécsiek közölték, miszerint nem küldhetik csapatukat november 19-ére, hanem helyette Berlin válogatottját, vagy egy német válogatottat ajánlottak. Az FRFA válaszában elvben elfogadta Berlin csapatának ajánlását és táviratilag kérte a vonatkozó feltételek közlését. Valószínű, hogy a németek feltételei nem lesznek olyan szüvsok, hogy ei ne lehetne fogadni azokat és így a mérkőzés létrejön. Ezesetben a két nemzeti bajnoki forduló — mint azt már megirtuk — november 26-ára és december 3-ára marad.

O A pályán a Minerul győzött, mégis az SC Lonea látszik tovább a kupában. A Román Kupa harmadik fordulójához tartozó Minerul—SC Lonea mérkőzésen a Minerul 4:0 arányban győzött. Miután azonban a Minerul felfüggesztés alatt játszott, az SC Lonea ment tovább és játszik vasárnap Brassóban a Metrom (volti Astra) ellen a negyedik fordulóban.

O Felhívás az A) és B) ligás egyesületekhez. A Bucurestiben működő edzőiskola vezetősége nevében Virgil Economu dr. felhívja az A) és B) ligás egyesületeket, hogy Marinescu Gabriel FRFA-elnök ismertes rendezése értelmében kötelesek egy-egy képviselőjüket az iskola látogatására elküldeni. Azok az egyesületek, amelyek ennek a rendelkezésnek még nem feleltek eleget, november 15-ig elküldhetik megbízottjait, míg ennek elmulasztása fegyelmi eljárás megindítását vonja maga után.

O Az Aradi Torna Egyesület elnöksége ezúton értesíti a vezetőség és a választmány t. tagjait, hogy november 12-én, vasárnap délelőtt 11 órákor az egyesületi helyiségben választmányi ülést tart, melyre pontos megjelenést kérnek.

Impozánsnak ítélik a Hakoah disztornája

Ismeretes, hogy a Hakoah vasárnap délután az Iparos Otthon nagytermében disztornát rendez, amelyen a jemesvári Kadima tornászai is részt vesznek. A nagyszabásúnak ígérkező disztorna részletes műsora a következő: A résztvevő csapatok felvonulása. Szabadgyakorlatok. Gyermekek tornászok felvonulása és szabadgyakorlatai. Női korlát gyakorlatok. Férfi korlát gyakorlatok. Nők szabadgyakorlatai, Gyermekek szer. és gerenda-gyakorlatai. Nők gerenda-gyakorlatai. Férfik nyújtó-gyakorlatai. Szabadgyakorlatok világió buzogánnyal.

Férfigyengeség

kezelendő az „OKASA” külföldi, hormonos készítménnyel. dr. Lahusen utasítása szerint.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Kis doboz 350.— leírt, nagy doboz 650.— leírt szállít vidékre, utánvétel ellenében dr. Guci gyógyszerészára. Bucuresti, Calea Victoriei Nr. 33 (Frascati-palota). Kívánságra gazdagon illusztrált felvilágosító-brosurát küld díjmentesen, zárt borítékban minden felnőtt személynek „NIFAR” S. A. R. Serviciul Stiintific AD Bucuresti, Str. Maria Rosetti 47.

A Matild-forrás birtokosságának nagy pere

Brassó. A brassói tábla Zamfirescu—Pop—Grefies tanácsa most hirdetett ítéletet a Matild-forrás kitermelési jogának ügyében. Ismeretes, hogy a sepsiszentgyörgyi törvényszéknek a kilenc község forrásbirtokosságának érdekében 1927-ben hozott validálási határozatát Magyarossy Károly és társai fellejtésére az ügyész és a kilenc politikai község képviselőiben Rauca-Răuceanu és Călugăru ügyvédek megtámadták. A sepsiszentgyörgyi törvényszék annakidején elutasította a keresetet. A perhez kéőbb a nemzetgazdasági minisztérium is csatlakozott. A brassói tábla október 31-én tárgyalta az ügyet s a most kihirdetett ítéletben szintén elutasította az ügyész, a nemzetgazdasági minisztérium s a kilenc politikai község fellebbezését. Ugyanakkor a fellejtőket egyetemlegesen 2000 lej perköltség megfizetésére kötelezte.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás —

SZOMBAT, NOVEMBER 11.

Radio-Romania, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12:10: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania, 13: Időjelzés, sportközlemények, 13:10: Vasile Julea zenekara. 14: Hírek. 14:20: A zene folytatása. Rodica Buior énekszámával. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania, 18: Az Országúr szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Orvosi krónika. 19:17: Jean Moscopol énekel, zongorán kíséri Gaston Ursu. 19:50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 20: N. Herescu tanár előadása. 20:15: A nemzetek zenéje: Franciaország. Lemezek. 20:45: Hírek. 21: Rádióposta. 21:15: Madeleine Cocorescu zongorázik. 21:40: Tánclemezek. 22:10: Hírek, sportközlemények. 22:30: A zene folytatása. 22:50: Különböző hangszerszólók lemezek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13: A kassai rádió műsorából. 13:40: Hírek. 14: Hanglemezek. 14:20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15:30: Hírek. 17:15: Repülők. Soós László ifjúsági előadása. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:15: Faragó Ibolyka zongorázik. 18:40: A rádió postája. 19:10: Farkas Jenő és cigányzenekara. 19:55: Az ázsiai hun birodalom. Darkó Jenő dr. egyetemi tanár előadása. 20:15: Hírek. 20:25: Mariay Erzsébet filmadalokat énekel a rádió szalonzenekarának kíséretével. 20:50: Debrecen lelke. Révész Imre dr. előadása. 21:20: Mosolygó muzsika. Hangverseny. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0:20: Tánclemezek.

Budapest II. 18:10: Szociális Missziótársulat előadása. 18:40: A rádió szalonzenekara. 19:10: Csókold meg Molnár Kata elbeszélése. Felolvasás. 19:30: Mezőgazdasági félóra. 20: Farkas Jenő cigányzenekara. 20:25: Brahms: B-dur vonóshatos. Hanglemeze. 22: Az udvari ember. Irta Tolnav Gábor. Felolvasás. 22:30: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14:10: Népdalok. 14:55: Lemezek. 16:45: Népdalok. 17:20: Lemezek. 20:40: Rádiózenekar. 21:10: Népdalok. 22: Rádiózenekar. 23: Vendéglői zene. 23:50: Tánczene.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A korlátlan hitellel bíró bankok vezetői egységes szokványokat állapítottak meg a devizaüzletekkel kapcsolatban

A Banca Nationala vezetősége tegnapelőtt értekezletre hívta össze a korlátlan devizaautorizációval bíró bankok vezetőit, amelyen egységes devizaüzleti szokványokat állapítottak meg.

Az értekezlet három csoportra osztotta a devizaüzleteket és ennek megfelelően háromféle devizakérsi blankettákat állapítottak meg. Az egyik csoportba az áruimporttal kapcsolatos devizakérsések, a másik csoportba a magánosok devizaigénylései, a harmadik csoportba a pénzügyi jellegű (kamat, tőketörlesztés, stb.) kérsések tartoznak.

A kérsések 8 plus 1 leies bélyeggel látnadók el. a másolatokra ivenként 2—2 leies aviatikai bélyeg ragasztandó. Bélyegzendők a kérsések összes mellékletei is.

Az új rendszerben megengedték az importáru előzetes kifizetését is.

A most megkötött román—svájci fizetési egyezménynek megfelelően a Svájcba irányuló export ellenértéke 60 százalékban beszolgáltatandó hivatalos árfolyamon, míg a 40 százalék hozható szabadforgalomba.

A devizaengedélyek 15 napig érvényesek, ezekkel kapcsolatban semmiféle hosszabbítás nem engedélyezhető.

A korlátolt devizaautorizációval bíró bankok vezetői — amint azt már közöltük — akcióit indították, hogy az autorizációjukat terjesszék ki oly módon, hogy a nemzetgazdasági minisztérium devizahivatalához ők is nyúlhassanak be közvetlenül devizakérséseket. Ebben az ügyben a bucurestii Bankárszövetség tegnap értekezletet tartott, amelyen memorandum foglalták kívánásaikat és a memorandumot ma nyújtják át a nemzetgazdasági miniszternek.

Felfokozott érdeklő és nyilvánul meg a tengeri iránt a külföld részéről

A kivétel azonban a háborús kockázat miatt nehézségekbe ütközik

A kikötőkből érkezett jelentések szerint az utóbbi időben egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg a kukorica iránt. Főképpen Belgium, Olaszország és Németország tanúsítanak érdeklődést a tengeri iránt. Jelentős eladások azonban ezen a héten nem jöttek létre, mert a tengeren való szállítás egyre veszedelmesebbé válik. Másrészt az üzletkötések mérsékelte számához hozzájárul az is, hogy egelőre még kevés a száraz — legfeljebb 16 fok nedvességgel rendelkező — tengeri mennyiség, úgy hogy közeli időpontokra még nem lehet kötéseket vállalni. A tengeri ára azonban

ennek ellenére emelkedett és néhány nap alatt négyezer leies áremelkedést ért el.

A buza iránt szintén fokozódó érdeklődés mutatkozik. Egy nagy cég a nemzeti szövetségi intézet közhenjöttével újabb ötezer vagon búzát kötött le Olaszország számára. Brailában a buza alapára 44 ezer lei 75 kg.-os árut véve alapul, 3 százalék idegen anyaggal.

Az árpa iránt mérsékeltebb az érdeklődés, ára azonban mégis emelkedett, ami a vagonhiánynak tudható be. Emiatt ugyanis kevés az áru a piacon.

Nem fizet községi értékkilépése a CAPS

A fakeskedelmet közlő érdeklő rendelkezés érkezett legutóbb a belügyminisztériumból 16.474—1939. sz. alatt Aradra. Ebben a körrendeletben ismertetik a belügyminisztérium ügyvédi tanácsának véleményezését azaz a kérdéssel kapcsolatban, hogy az Autonóm Erdőpénztár, a CAPS köteles-e az általa a községbe és városokba beszállított fameny nyiségek után a közigazgatási törvényben megállapított érték utáni községi illetékeket fizetni. A minisztérium ügyvédi tanácsának véleménye szerint a törvény értelmében ennek az illetéknek fizetésére csak a kereskedelmi és ipari vállalatokat kötelezték, viszont a CAPS nem minősíthető sem kereskedelmi, sem ipari vállalkozásnak; mert tulajdonképpen állami intézmény, ilyen körülmények között tehát az említett illeték fizetésére nem kötelezhető. En

nek a véleményezésnek alapján tehát a CAPS bizonyos előnyhöz jut a magánvállalkozásokkal szemben, amely jelentős összegeket tesz ki, nem kell fizetnie és az általa szállított áruk ármegeállapításánál ezt a kedvezményt is szem előtt tarthatja.

— Most időszerű a gyümölcsfák kártevőinek megismerése és irtása, amikor a fán telető összes kártevőket egyszerre pusztíthatjuk el a téli, lemosászerű permerezéssel. Az EMGE kiadásában Török Bálint igazgató tollából a gyakorlati szempontok szem előtt tartásával, tudományos alapon, népies modorban megírva egy füzet jelent meg „A gyümölcsfák kártevői” címen. A füzet 80 oldalon, 76 ábrával szemléltetve oktatja a gyümölcsös-tulajdonosokat. Bemutatja képeken a kártevőket, ismerteti a kártevők életmódját és az ellenük való védekezést. A füzet kapható a könyvkereskedésekben, de megrendelhető az EMGE-nél is. Kolozsvár, Regálá-uca 16. szám. A füzet ára postai portóval együtt 10 lei, mely a megrendeléssel együtt küldendő be.

Háromszáz millió márkára emelkedett a Németország felé irányuló román buzaexport

Berlin. A berlini lapok tegnapi számukban közlik a közlemezési miniszterium vezetőinek nyilatkozatát, amelyben tudatják, hogy a Romániából exportált buza értéke 240 millió márkáról 300 millió márkára emelkedett.

A német lapok hangsúlyozzák, hogy Románia és Németország között a kereskedelmi kapcsolatok a legjobbak és a kölcsönös árucserre az elkövetkezendő hónapokban csak növekedni fog.

— Az 1934. évi belső kölcsönkönyvnek buzása. Az 1934-iki belső kölcsönkönyvnek november 1-én tartott huzásán a következő számok nverték: Hárommillió leit nvert 2322252. Egy-egy millió leit nverték 2117692, 2375739, 500—500 ezer leit nverték 859946, 1003429, 2491741, 250—250 ezer leit nverték 453039, 517568, 2179154, 2405000, 100—100 ezer leit nverték 161292, 163250, 292160, 363211, 469263, 504303, 533842, 535158, 635684, 637621, 688211, 850660, 857198, 901718, 1019347, 1142727, 1299787, 1381047, 1722226, 1736072, 1792067, 1883112, 1961082, 1966090, 1976466, 2049935, 2332833, 2466584, 2682839, 3008865, 3171830, 3235448, 3379867, 3463729, 3495391, 3504685, 3508240, 3608516, 3734001. Ezenkívül még 10371 kötvényt huzták ki ezer-ezer lei nyereménnyel. A nyeremének kifizetése 1939. december 1-ével veszi kezdetét. A hiányzó szelvények értékét levonják a nyereményekből.

— Pénzügyi és adóügyi tanácsok 1. A szeszmonopol és forgalmazási adótörvény rendelkezései alá eső árukat gyártó üzemek nem kötelesek raktárkönyvet vezetni, mert állandó kincstári ellenőrzés közere eszközlik a forgalmazási adó bevételét ezeknél a vállalatoknál. A raktárkönyv vezetése álló felmentést a pénzügyigazgatóság, illetve a pénzügyminisztérium ad. 2. A félnek küldött folvózámlakivonat másolatra 1000 leig 2 lei, 10 ezer leig 3 lei, 100 ezer leig 10 lei, egymillió leig 30 lei s ezenfelül 100 lei kincstári és 2 lei renálóbélyegzet kell alkalmazni. A félnek havonta, negyedévenként, félévénként, vagy évenként küldött s az összes adatokat felkaroló folvózámlakivonatokat a bélyegtvörvény 4. szakaszának 20. paragrafusa értelmében kell felbélyegezni 3. A cégtulajdonos, vagy alkalmazottak kisebb kiadásairól szóló pénztári honokat nem kell felbélyegezni. Harmadik szemlévek aláírása esetén azonban nyugtábélyeggel kell a honokat ellátni. 4. Postabélyeg és kincstári bélyegvásárlások nem esnek bélyegilleték alá 5. A bélyegtvörvény 14. szakaszának 6. pontjában megjelölt 0,30 százalékos oroponcionális adótarozás — amennyiben 1934. április 1-nél régiebb keletű — a régi adótarozások fizetést kedvezményivel egyenlíthetők ki. Bizonyos esetekben a bélyegtvörvény 99. szakasza értelmében az 5 éves előülési idő is felhozható.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik rajongásig szeretett édesanyánk

Frühwirth Györgyné

temetésén résztvettek, szóval és virágokkal fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. ezuton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló
Tudor-család.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre az előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Tiszta, megbízható, hosszú bizonyítvánnyal rendelkező leány bejárónői állást keres. Cím: Debreczeni Jolán, Str. Badea Cârta 53., első ajtó. 5101

ALKALMAZÁST NYER

Kerékpár-műszerész segéd, önálló munkás, felvétetik Motorica-nál. 5089

LAKÁS

Egyszobás, fürdőszobás lakás kiadó. Cím: Str. Sft. Gheorghe 45. 5095

Háromszobás, szép, újonnan festett, modern lakás azonnaira kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 5084

Háromszobás, modern lakás Str. Bolintianu 4. sz. alatt nagyon olcsón kiadó. 4817

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő szücszpöt megvételre keresek. Cím a kiadóban. 5099

KOMBINÁLT szekrény, modern, dió, polttáros, alkalmas vétel. Comisio biz. üzlet, Dacia-kávéház mellett. 5093

Dióhálok modern formában, olcsó kombinált szobák, íróasztalok, recanierék, ebédlők nagy választékban Tempo sz. szománnyal üzletben, Fischer Eliz-palota. 4878

INGATLAN

Szöllő, kolnával, a villanyoshoz közel, Gyercokon eladó, Csanádi-palota, Ionescu. 5102

TISZTA, MOSOTT RONGYOT

megvételre keresünk. Cím a kiadóban.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST

Dunaparton. Előkelő otthoni Polgári árak! Távíráscím: „Hungariola”.

Legújabb jelentéseink:

Kifogytak Angliában a szalonna- és tea-készletek

London. Az élelmiszerjegyek kiadására vonatkozólag — amely mint ismeretes az élelmiszer készletek gondos beosztását célozza, — most visszavonó rendelkezés történt. Illetékes angol körökben hangsúlyozták, hogy a rendelkezés visszavonása csupán ügyviteli akadályok miatt történt. An-

gliában bizonyos élelmiszerekben már is nagy hiány mutatkozik, amely a tengeri-úton való szállítás nehézségei miatt következett be. Különösen a szalonna és tea-készletek fogytak ki és ez főképpen a szegényebb néposztályt sújtja.

Anglia, Franciaország és a Szovjet továbbra is támogatják Kinát

Newyork (Rador). Dr. Hu Shin washingtoni kínai nagykövét beszédet mondott és ebben rámutatott arra, hogy Nagybritannia és Franciaország az európai háború kitörése után is támogatják Kinát. Szovjetország pedig hitellel, fegyverrel és municióval áll Kína mellett.

Csungking. (Rador). Az összes kínai lapok

nagy betűkkel közlik, hogy jelentős USA tengeri és légi haderőt vontak össze a Csendes Óceán partján. A lapok úgy tudják, hogy az Egyesült Államok visszautasítják a tiltakozásokat és készek határozott intézkedésekkel megvédeni az USA tá-

Svájc és Dánia katonai óvintézkedéseket alkalmazott

Bern. Svájcban újabb katonai intézkedéseket fogantatosítottak a hadsereg létszámának emelésére. A 20 és 40 év közötti férfiaknak, akik eddig valamilyen okból fel voltak mentve a katonai szolgálat alól, ismétellen orvosi vizsgálatra kell jelentkezniük. November 27-re két új tartalékos zászlóaljat hívtak zászló alá.

A szövetségi tanács különben pénteken Guisan tábornokkal, a svájci hadsereg parancsnokával megvizsgálta a nemzetközi helyzetet. Megállapították, hogy nincs szükség az általános mozgósítás elrendelésére. De Guisan tábornok teljes felhatalmazást kapott a hadsereg létszámának emelésére, úgy amint azt szükségesnek látja.

Kopenhága. (Rador.) A nemzetközi helyzetre való tekintettel a dán kormány elhatározta, hogy a szárazföldi és tengeri haderő létszámát növeli és ennek érdekében zászló alá hívja az 1938. évi korszályt.

Erzsébet angol királyné rádióbeszédet mond

Londonból jelentik: Erzsébet angol királyné szombati este 9 órakor rádió szöveget intéz az angol rádiók hallgatóihoz, a fegyverszünet létrejötté-

megelőző háborúban 1918. novemberének 11-ik napján függesztették fel az ellenségeskedést a nyugati hartereken.

Újból megkezdődnek az angol-japán tárgyalások

Tokió. (Rador.) Csingie tokiótól angol nagy A megbeszéléseken elhatározták, hogy újabb követ a mai nap folyamán két megbeszélést tárgyalásokat kezdenek az Anglia és Japán között folytatott Tani japán külügyi államtitkárral, zöfti függőben lévő kérdések rendezésére.

Uj adókkal fedezik Belgium rendkívüli hadikiadásait

Két vízze) elárasztandó holland határkörzet lakosságát eltávolították

London. Az angol fővárosba érkezett jelentések szerint Németalföldön és Belgiumban újabb biztonsági intézkedések történtek. Az angol rádiószolgálat közlése szerint német lovasság közeledtét jelentették a holland határon, ugyanakkor pedig híre járt, hogy a német vasutak fokozottabb ütemben szállítják a motorizált egységekhez szükséges olajmennyviségeket.

Ugyancsak londoni jelentés szerint a németalföldi hadvezetőség a kormánnyal egyetértően elhatározta a holland fővédelmi vonal legalább is jelentős részének vízzel való elárasztását. Az elárasztandó két körzet lakosságát eltávolították, egy szanatóriumot pedig katonai célokra vettek igénybe. A holland hadvezetőség a szabadságolások eddigi megszüntetésével mintegy 50 ezer emberrel emelte álló hadseregének létszámát. Péntek estére minden szabadságolást megszüntettek.

Holland illetékes körök a legmélyebb hallgatásba burkolóztak és mindent elkövetnek a megnyugtató és a feszültség növekedésének megakadályozása érdekében. A helyzet komolyságára enged következtetni a tegnapi két minisztertanács és a hadsereg főparancsnokának Vilma királynénél tett látogatása. Hágában a rendőrség széleskörű óvintézkedéseket eszközölt, az összes

fontosabb épületeket karhatalom őrzi.

Péntek éjszaka a holland hivatalos távirati iroda jelentést hozott nyilvánosságra a német-holland határon történt lövöldözés ügyéről. A jelentés szerint a lövöldözésben polgárhadség egvények vettek részt és egy sebesülés történt. Állítólag többeket áthurcoltak a határon. A holland hatóságok azonnal megkezdtek a vizsgálatot.

Brüsszeli jelentés közli, hogy a belga hadsereg — az angol rádió hírszolgálatának péntek éjszakai jelentése szerint — megszállta a főutvonalakat, utászcsapatok lövészárkokat ásnak, különösen az Elbert-csatorna és Liege között. A katonai őrházak csapatait megerősítették, a hidakat aláaknázták.

A belga államháztartást a hatalmas katonai kiadások annyira megerőltették, hogy — az angol rádió értesítése szerint — új adókat lép-

tetnek életbe, elsősorban 70 százalékos nyereségi adót valamint megadóztatják a gépkocsikat, a benzint, a gyufát, a kávé és a sört.

Végül azt is jelenti a londoni rádió, hogy a Német Távirati Iroda erőlyesen visszautasította a holland határon történt állítólagos csapatmozdulatok hírét.

Moszkvában nem találtak még komoly tárgyalási alapot

Helsinki-ből jelentik: A finn távirati iroda azokkal a hírszolgálatokkal ellentétben, amelyek finn-orosz egyezmény megkötésének közeli lehetőségéről elterjedtek nem felelnek meg a valóságnak, mert mindez ideig a tárgyalófelek nem találtak komoly alapot, amelynek szellemében megkötötték volna az egyezményt, vagy legalább is az egyezmény közeli megkötését lehetne várni. (Duna-posta).

Stockholm. Helsinkii jelentések arról számolnak be, hogy Tanner a moszkvai finn küldöttség egyik tagja Moszkvából telefonon jelentette, hogy a finn-orosz tárgyalásokban még nem jött létre semmiféle megegyezés.

Rangrejtve Olaszországba utazott a bolgár királyné

Szófia. Johanna bolgár királyné rangrejtve elutazott csütörtökön San Rosoreba, ahol résztvesz az olasz királyi család zártkörű ünnepélyén. Victor Emánuel olasz király ugyanis november 11-én tölti be 70-ik életévét.

Magyar minisztertanács volt péntek este

Budapestről jelentik: Vitéz Keresztes Fischer belügyminiszter elnöke alatt a magyar kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amely este fél 10 órakor ért véget.

Német-angol vita a legutóbbi háború elvesztéséről

London. (Rador). A Reuter ügynökség jelent: Hitler kancellár müncheni beszédében kijelentette, hogy Anglia és Franciaország a harcúterem nem győzték le Németországot a világháború idején. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. Meg kell emlékezni Miksa bádeni herceg német kancellárnak, 1918. október 3-án Hindenburghoz és Ludendorffhoz intézett eme kérdéséről: Katonai helyzetünk annyira válságos-e, hogy azonnali intézkedésekre van szükség a fegyverszünet és a béke elérésére? Hindenburg válasza a következő volt: A legutóbbi hadvezetőség magáévá teszi a szeptember 29-iki kérelmet, amely azonnali békét kíván ellenségeink-től.

Emlékezni kell a szeptember 29-én tartott tanácskozásra, amelyen a német birodalom legmagasabb politikai és katonai személyiségei a császár elnöke alatt résztvettek és amelyen Ludendorff kijelentette: A hadsereg helyzete olyan, hogy azonnali fegyverszünetre van szükség.

Ezek a történelmi tények — fejezi be a Reuter ügynökség — hogy a német hadsereget a harcútereken is legyőzték.

LAPZÁRTA:

LONDON. A Reuter angol távirati ügynökség nagy figyelmet szentel a Magyar Nemzet című budapesti lap cikkének, amelyben a cikkíró a magyar-orosz határ megerősítését sürgeti.

BELGRAD. Angol jelentés szerint az a német gazdasági bizottság, amely a múlt héten varatlanul a jugoszláv fővárosba érkezett, ma elutazott Belgrádból.

LONDON. Ma jelent meg az a közlemény, amely az angol-olasz árucserre egyezmény részleteit tartalmazza. Ezek a részletek megfelelnek a már ismertetett arányelveknek.

BRÜSSZEL. A brüsszeli ügyészség vizsgálót indított az egyik szocialista újság ellen, idegen állam vezetőinek megsértése miatt. A lap megállapításai szerint a müncheni me-renyletet a német nemzeti szocialisták készítették elő.

LONDON. A háború kitörése óta először szállt le idegen utasszállító repülőgép a londoni repülőtéren. Az utasszállító repülőgép a holland légitársaság tulajdona s ezután rendszeres légitársaság bonyolítja le Amszterdam és London között.